

MÁRVÁNY ÓVODA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

6. ÁTDOLGOZOTT KIADÁS

Tartalomjegyzék

Óvodánk adatai
Tartalomjegyzék
Bevezető

Küldetés nyilatkozat

- I.
 1. Óvodakép
 2. Alapelvek- Programunk 6 alappillére
 3. Esélyteremtés
 4. A gyermekek jogai
 5. Gyermekeképünk
 6. Gyermekvédelem
 7. Pedagóguskép

- II.
 1. Az óvodai nevelési célunk, feladatunk
Rendszerábra
 2. Az óvodai élet megszervezése
Napirend – Hetirend kerettervek
 3. Játék helye a nevelési programunkban
 4. Kompetenciaalapú óvodai nevelés
 5. Munka, munka jellegű tevékenység
a munka jellegű nevelés tartalmi eszközei, célja, feladata
 6. Nevelési keretek Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok
 6. 1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció
 6. 2. Egészséges életmód alakítása
 6. 3. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok
 6. 4. Erkölcsei nevelés
 6. 5. Értelmi nevelés
 6. 6. Esztétikai-művészeti nevelés

- III.
 1. A tevékenység keretei
 - 1.1. Freinet elemek, alapelvek, technikák
 2. Dokumentumaink
 3. Mozgás, mozgásos játékok, testnevelés
 4. Mese, vers, mondóka

5. Ének-zene, énekes játékok
6. Rajz, mintázás, kézi munka
7. Külső világ tevékeny megismerése

- IV.
1. Az integráció folyamata a kompetencia alapú óvodai nevelésünkben
 2. A fejlesztés szervezeti keretei, alapelvei, dokumentumai, adatkezelés
 3. A tanulási problémák összefoglaló csoportosítása (melléklet tábl.)

- V.
1. 1 „Kis lépésekkel”
Magyar nyelven folyó etnikai nevelés
- Célja, feladata, az óvodai élet megszervezése
 - 1.1 Szokások, szabályok, játék, munkajellegű tevékenységek
 - 1.2 Anyanyelvi irodalmi nevelés
 - 1.3 Vizuális nevelés
 - 1.4 Ének-zeneinevelés
 - 1.5 Környező világ tevékeny megismerése
 - 1.6 Mozgás
 2. Gyermekvédelmi feladatok

- VI.
1. Minőségbiztosítás
Belső Gondozói Rendszer, célja, feladata
 2. Mérések formái a BGR-ben
Dokumantáció

- VII. Partnerkapcsolat rendszerünk

- Legitimációs záradék
- Mellékletek

Óvodánk adatai

Az intézmény neve: Márvány Óvoda

OM azonosító:

Székhely: Márvány Óvoda

Címe: 9025 Győr, Márvány út. 4.

Elérhetőség: ☎ 96/317-977

✉: vezeto@marvanyovi.hu

✉ marvanyovi@ogm.hu

Az intézmény fenntartója: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlés

Címe: 9021 Győr Városház tér 1.

Bevezető

A Márvány Óvoda a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzat szakmailag önálló köznevelési intézménye. Feladatainkat a fenntartó által kiadott Alapító Okirat szerint végezzük, szoros együttműködésben az Óvodák Gazdasági Működtető Központtal. (OGMK)

Nagy múltú óvodánk 1999 szeptemberétől, helyi nevelési programja alapján dolgozik, melyet a törvényi szabályozók, a helyi társadalmi viszonyok változásaihoz, a szakmai innovációkhoz szükségszerűen több alkalommal módosítottuk. Helyi pedagógiai programunk egy olyan tartalmi szabályozó, amelyben az óvoda pedagógiai koncepciójának tartalmát fogalmazzuk meg. A helyi célokat, feladatokat, a tevékenységek tartalmát, az alkalmazott módszereket a gyermeki szükségletekhez alakítjuk. Programunk módosításakor az alapelvek, a szemléletmód a tartalom nem változott, a jogszabályi változások és az óvodáink szerkezetváltozása kerültek beépítésre.

Az óvoda három telephelyen működik. Az óvoda férőhelyeinek száma összesen 165 fő.

A székhelyeken 58, a tagintézményekben 107, illetve 100 fő

- *Márvány Óvoda - központi épület 9025 Győr Márvány U. 2. 2 óvodai csoporttal*
- *Márvány óvoda Gyepszél Tagóvoda 9025 Győr Gyepszél u. 60. 3 óvodai csoporttal*
- *Márvány óvoda szigetei Tagóvoda 9025 Győr Radnóti M. u. 13. 4 óvodai csoporttal*

Óvodáinkba elsősorban a felvételi körzetünkben élő családok gyermekei járnak. (Újváros, Sziget, Pinnyéd) Eltérő társadalmi és szociokulturális környezetből érkeznek óvodáinkba a gyermekek. Az óvónők a pedagógiai tevékenységeket a helyi szükségletek figyelembe vételével - a tervezéskor- az igényekhez alakítják. Óvodánk feladatrendszere meghatározza mindennapi teendőinket. Az integrált óvodai nevelés, fejlesztés szakmai feltételei biztosítottak. Csoportonként 2 fő óvodapedagógus, és 1 fő szakképzett dajka biztosítja a hatékony nevelőmunkát. A program megvalósításához a tárgyi feltételeink adottak. Óvodánk épületei, az udvarok a csoportszobák jól felszereltek: az eszköz és felszerelési jegyzéknek megfelelően. A felújítások, a szükséges karbantartások, új eszközök beszerzése folyamatosan,- az intézményi költségvetésből, pályázatokból, támogatásokból- valósul meg.

Hittel valljuk: Keresem minden gyermek tikkát és kérdezem, hogyan segíthetnék abban, hogy önmaga lehessen.”

I. 1. Óvodakép

Küldetés Nyilatkozat

A Márvány Óvoda küldetésének tekinti:

- szeretetteljes, befogadó és elfogadó szellemben neveljük a ránk bízott gyermekeket, hogy a mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,
- a kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítsa az óvoda nyugodt légkörét,
- minden gyermek egyenrangú tagja óvodánkunknak, építünk az együttnevelés kölcsönhatására
- a gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan neveljük az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve,
- az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberekkel, való együttműködéssel
- a *nemzetiségi* tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartjuk kultúrájukat és elfogadjuk identitásukat.
- *A nemzetiséghez tartozó gyermekeknek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, multikulturális nevelésen alapuló integrációval.*
- Az esélyegyenlőségben a prevenció, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat
- a gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család.
- feladatunk a gyermekek szociális, testi, értelmi, érzelmi felkészítése a társadalmi gyakorlatra,

Ennek érdekében

- *szakmailag önálló köznevelési intézmény*
- *óvó, védő, szociális, nevelő - személyiségfejlesztő feladatot látunk el*
- *óvodánk a család elsődleges nevelő színterének, kiegészítője*
- minden gyermeket önálló individuusként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk

- a gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják
- törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa
- kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra
- az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk
- tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk a gyermekeik egyéni fejlődéséről
- a nevelést segítő feltételek folyamatos biztosítása, korszerűsítése szakmai feladatunk
- az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják
- törekszünk az esélyegyenlőséget konkrét preventív tevékenységekkel megvalósítani
- referenciáinkat, megosztjuk, együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és más intézményekkel,

- *Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet*
- *17/2013 EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve*
- *A Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229./202 (VII. 27.) kormányrendelet*
- *20/2012 EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és ...*
- *32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról*
- *A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet*

A dőlt betűvel szerkesztett mondatok jelzik a 6. átdolgozott kiadás változásait.

I. 2. Alapelveink

1. A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, bizalma, megbecsülése
2. A játék elsődleges szerepének tiszteletben tartása
3. *A projektkeretek, a kompetencia alapú nevelés komplex alkalmazása az élménypedagógia alapján*
4. Integráció - Individualizálás – Differenciált képességfejlesztés

Programunk stratégiáját képezi a csoportokban folyó projekt jelleggel megvalósított differenciált egyéni képesség fejlesztés, a kompetenciaalapú óvodai nevelés. Az alapfeladataink mellett, amelyek a családi nevelést egészítik ki, specifikumaink: egészség és környezetvédelem, a sport és kulturális programok, Ayres terápia, mozgásterápia.

A család a szülő joga és kötelessége, hogy:

- biztosítsa a gyermeke óvodai nevelésben való részvételét
- tegyen mindent a gyermeke jogainak érvényesítésére
- tegyen mindent a gyermeke fejlődéséért
- rendszeresen kapcsolatot tartson fenn a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal
- segítse elő a közösségbe történő beilleszkedést, a közösségi élet szabályainak elsajátítását (házi rend)

Programunkban kiemelt specifikum a cselekvő tapasztalás, a természet és életközelség. A kreativitáson alapuló nevelés és a szabad önkifejezés. Inkluzív nevelésünkben horizontálisan és vertikálisan egyszerre van jelen a gyermekek differenciált képességfejlesztése.

Az óvodai tevékenységeink legfontosabb színtere a játék. A játék szabad tevékenység, amelyben a gyermekek szocializációját, test, lelki, érzelmi, értelmi fejlődését alakítjuk. A játék jellemző jegyei: spontán, egyéni vagy közös élményen alapuló, melyhez az óvónő biztosítja a feltételeket annak érdekében, hogy a tevékenység önmagában is élményforrás legyen. A gyermekek képzeletükkel gazdagítják a valóságból származó élményeiket, irreális helyzeteket is létrehozhatnak. Eközben érzelmi azonosulás vezérli őket, és egy-egy tevékenységben megjelennek a munkavégzés szabályai is. Az óvónő együttműködik, segít, megerősít, motivál, partner a nevelésben modell a gyerek számára. (pedagóguskép) Az élményköröket és a játékokat figyelembe véve ráhangolja gyermekeket az általa tervezett projektekre.

A természetközeli, életközeli játéklehetőségek, a cselekvéses tapasztalás, a kommunikációs nevelés állandó céltudatos alkalmazásaira törekszünk.

Nevelésünk színtere Újváros –Sziget környéke és az óvodáink épületei és udvarai. épülete. Ez az élettér alkalmas arra, hogy a természet, a növény – állat, vízi – világ folyamatos megfigyelésén keresztül a gyermekek ismeretei valós tapasztalatokkal gazdagodjanak. / Rába, Rábca, Báger- tó, Duna, Püspök erdő, Aranypart közelsége./

Lehetőségünk van az ember és természet kölcsönhatását figyelembe véve a természetvédelmi nevelést érzelmi oldalról, tényekre építve megalapozni.

Más városrészek, a belváros építészeti szépségeinek tudatos felfedezésével, a természeti földrajzi adottságok megismerésével a lokálpatriotizmust alapozzuk meg. / Duna – Rába találkozása, Radó - sziget, Bécsi kapu tér építésze stb./

Esélyteremtés

A *nemzetiségi* családok gyermekeinek, a vegyes csoportokkal biztosítjuk a beilleszkedést, a kortárs kapcsolatok erősítésén keresztül egymás elfogadását, a kulturális gyökerek kölcsönös megismerését. /hagyományok, szokások, viselkedés, öltözködés/

A szocializációs hátrányok csökkentésére célirányos és egyéni képességfejlesztés ad biztos hátteret, a *különös figyelmet igénylőknek*.

Az óvodai éveink alatt átgondolt, jól szerkesztett, az egyedi problémákat is figyelembevevő programunk a következetes megvalósításával a gyermekek saját érési ütemüknek megfelelő fejlődése zömében biztosítható.

Prevenció megvalósítását alátámasztó tevékenységeink:

- óvodai alapelveink, céljaink, feladataink, megválasztásával és megvalósításával a különös figyelmet igénylő gyermekek nevelése (tehetséggondozás, gyermekvédelem)
- Nevelést segítő programok
- Differenciált képességfejlesztés
- Személyi, tárgyi feltételek tudatos alakítása
- A partnerkapcsolatok –szülő, óvónők együttműködése
- Szakszolgálatokkal történő összehangolt együttműködése

Hétköznapijainkat jeles napok gazdagítják. A jeles napok külsődleges, látható jegyeit tudatosan kiemeljük, / ünnepi öltözet, csoportszobák rendezése, felnőttek öltözete./a *társadalmi szokásoknak megfelelően pozitív szociális érzelmi, ráhangolódás biztosítása, élményeken keresztül. Az óvoda pedagógus feladata a pozitív mintaszerű attitűdjével a szűkebb és tágabb környezet megismerésével a hazaszeretet alapjainak kialakítása.*

A tagóvodáinkban nevelődő gyermekek közös szervezésű jeles napjain az összetartozás és különbözőség egyidejű megélésével juttatjuk *érzelmi-erkölcsi, kulturális* tapasztalatokhoz a gyermekeket.

- Óvodai ünnepeink: Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, (zártkörűek)
- Nemzeti ünnepek az óvodában

Az ünneplésnek a gyermekkori szocializációban két szempontból is nagy jelentőségük van

1. az ünnep révén az együvé tartozás megélése, az ünnep dramaturgiája, az ünnep szimbólumai, verbális és Vizuális üzenetei,
2. az identitástudat-kollektív identitástudat erősítése, történelmi megemlékezés,- múlt idézés melyen keresztül magához az eseményhez is kiépítjük viszonyunkat (érzelmeink, értékrend....)

- Jeles napok és hagyományok az óvodában nyitottak: amelyeken a szülő is részt vehet.

Kirándulás, Kihívás napja, Anyák Napja Gyermeknap,

A Belső Gondozói Rendszer :

az óvodás gyermek fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérésére kialakított helyi humán és diagnosztikus mérőrendszer, melyet az óvodapedagógusok működtetnek a helyi belső gondozó koordinálásával, az óvodavezető ellenőrzésével. Rögzítésre kerül a gyermek fejlődését szolgáló, anamnézis, intézkedés, megállapítás, javaslatok.

Komplex, ütemezett nyomon követhető rendszer melynek alapján a szülők érdemi tájékoztatása (is) történik.

Az óvoda működésével kapcsolatos szabályok az intézmény **Szervezeti és Működési Szabályzatában, a Házirendben** rögzítették.

Véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői szervezetek működnek egységeinkben, melyek a gyermekek érdekeit érintő döntések meghozatalában részt vállalnak. Segítik az óvodai tevékenységeinket, az óvodai programokat, kapcsolatot tartanak a szülők és az óvoda között.

*A **Szülői Választmányokban** minden óvodai csoport képviselteti magát. Vezetőjük egy általuk megválasztott elnök. A szülőkkel való együttműködés, a kölcsönös tisztelet, a partneri kapcsolatunk alapja.*

Az **Esélyegyenlőségi** tervben megfogalmazott feladatokkal és célokkal, a közösségi szervezéssel a nevelés eredményességét és ezen belül a HHH és SNI gyermekek nevelését azonos feltételekkel biztosítjuk.

A megfelelő minőségű és tartalmú óvodai nevelésünk záloga lehet a gyermekek esélyegyenlőségnek.

I. 3. A gyermekek jogai

A gyermekek aktív, autonóm, társas - és társadalmi lények, akiknek jogaik vannak.

A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy:

- *Kedvük, igényeik, elképzeléseik szerint a játékhoz, a mozgáshoz, ...*
- Személyiségük teljes kibontakoztatására, alapvető szabadságuk tiszteletben tartásához
- Az egyenlő hozzá férés biztosításához
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás, és különleges védelem illeti meg
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet vállal
- Önálló személyiségeknek fogadják el őket, akik saját ritmusukban fejlődhetnek, és bátran kipróbálhatják képességeiket.
- Minden segítsége megkapjanak ahhoz, hogy kiteljesíthessék önmagukat, joguk van az életörömhöz.
- Érzelmileg biztonságban érezhessék magukat és bízzanak bennük.
- Segítséget kapjanak a saját családjukban történő nevelkedésükhöz, személyiségük kibontakoztatásához, a fejlődésüket veszélyeztető helyzetek elhárításához, a társadalomba való beilleszkedésükhöz
- Társas együttlétekhez, és egyedülléthez,
- Felfedezzenek, kísérletezzenek, megfigyeljenek, és tapasztalatokat gyűjtsenek, - azaz élményekhez jussanak, alkossanak
- A természettel az élő-és élettelen világgal való kapcsolatra,
- *Szabad* véleményalkotáshoz, bírálatához és észrevételek tételéhez,
- A fejlődésük és személyiségük kibontakoztatását segítő különleges ellátáshoz, differenciált neveléshez, fejlesztéshez
- *Nemzeti, vallási, kulturális, hovatartozásukhoz*

I. 4. Gyermekképünk

Az óvodánkba járó gyermekeket genetikai adottságok és a környezeti hatások által meghatározott individuumnak tekintjük.

Nevelésük eredményeként a célirányos és spontán pedagógiai ráhatások egyénre szabott alkalmazásával a gyermekek:

- Szeressék lakóhelyüket, az óvodát, ahova naponta járnak
- Illeszkedjenek be környezetükbe, érezzék otthon magukat a világban.
- Szeressék, óvják természetet, szépítsék, gazdagítsák tőlük elvárható szinten környezetüket.
- Szívesen tevékenykedjenek, próbálják ki önmagukat, törekedjenek egyre nagyobb teljesítmény elérésére. Legyenek kitartóak, merjenek újra kezdeni elhibázott dolgokat.
- Bátran vállaljanak új feladatokat, legyen ötletük, a megvalósításhoz.
- Tartsák magukat a közösen elfogadott szabályokhoz, szavakban és tettekben legyenek megbízhatóak, kiszámíthatóak, életkoruknak megfelelő szinten.
- Környezetükben legyenek tájékozottak, ismerjék fel saját szintjükön a lehetőségüket, merjenek dönteni, választani.
- Legyenek tisztában a társadalom alapvető etikai-erkölcsi normáival. Tudják megkülönböztetni a „jó” és a „rossz” tetteket.
- Fogadják el, és tudjanak együtt élni az nemzetiségi kisebbségből és más országból érkező társakkal, azokkal akik”mások” érkező társaikkal.
- Legyenek toleránsak, együtt érzők társaikkal, segítsék a gyengébbeket, kisebbeket.
- Találják meg azokat a felnőtt és kortárs kapcsolatokat, akikkel örömeiket, rejtő napokat élhetnek át az óvodában.

I. 5. Gyermekvédelem

Gyermekvédelem

Az óvodai gyermekvédelem az óvodai nevelés szerves része, mely minden óvodapedagógus feladata. Elsődlegesen a gyermek megismerésére alapozva, preventív tevékenységeken keresztül.

Feladatok, tevékenységek:

- családlátogatás, környezettanulmány, szociális helyzet felmérése az óvoda megkezdése előtt, illetve szükség szerint
- tájékoztatjuk a szülőket a szociálisan igényelhető juttatások, támogatások, kérvények igénybeviteléről
- preventív intézkedések foganatosítása a gyermekek szociális, egészségügyi, és családi nevelésében, *védőnővel, családsegítővel, gyermekjóléti központtal... együtt*
- az egyéni képességek megismerését, felmérését követően a felzárkóztatás és tehetséggondozás a pedagógiánkban kiemelten kezelt terület
- programok, élmények, biztosítására törekszünk melyek az eltérő szociokulturájú családok és gyermekeik részére élményt, nyújtanak, segítik a társadalmi szűkebb közösségbe való alkalmazkodást, felkészítenek a társadalmi gyakorlatra, az iskolára
- a humán erőforrás fejlesztésben pedagógusaink folyamatosan képzik magukat, szakvizsgák továbbképzéseken vesznek részt, ezáltal a nevelői munka, és a hozzáadott érték magas színvonalon működik óvodánkban
- A napi közvetett jelenlétünk a családok életében lehetővé teszi a problémákra történő rálátást, az azonnali és hathatós segítségnyújtást, intézkedést
- a kölcsönös tiszteleten alapuló partneri szülő-pedagógus kapcsolatban az óvoda hangsúlyozza a családi nevelés elsődlegességét
- *rendszeres kapcsolatot működtetünk: társintézményeinkkel, egészségügyi, sport és közművelődési intézményekkel, szakszolgálatokkal, szociális intézményekkel*

I. 6. Pedagóguskép

Nevelőtestületünkben elvárható, hogy az óvodapedagógus:

- *Szeresse, és tisztelje a rá bízott gyermekeket*
- *Minta értékű, elhivatott pedagógusként éljen és dolgozzon*
- *Megőrzi és közvetíti, a magyar identitást*
- *Aktív, csapatszellemben dolgozó elhivatott ember, aki törekszik arra, hogy a közösen megfogalmazott értékrendet megtartsa és gazdagítsa*
- *Munkájában a legfontosabb kihívás, hogy minden gyermek számára megtalálja azt az utat, mely neki a legmegfelelőbb.*
- *törekszik a gyermekekben rejlő értékek megtalálása*
- *A nevelőtestület alkotó tagjaként, bizakodó, empátiára képes legyen*
- *Jellemezze a humanizmus, a pedagógiai optimizmus,*
- *Biztosítson ihlető, befogadó és elfogadó környezetet*
- *Rendelkezzen reális önismerettel, legyen képes a saját kompetenciájának fejlesztésére (ismeret, tudás, attitűd);*
- *Szakmailag felkészült, megújulásra képes legyen*
- *Legyen együttműködő a nevelésben résztvevőkkel*
- *Ismerje a helyi sajátosságokat, törekedjen az óvoda értékeinek elmélyítésére*
- *emberi és pedagógusi magatartása mintaszerű erkölcsi értéket képvisel*

Óvodánkban a dajkától elvárható:

- *Aktív partnerként segítse az óvodapedagógus munkáját, a szakmai kompetencia határainak megtartásával*
- *Nyugodt, gyermekszerető emberként aktívan végezze el a rá bízott feladatokat*
- *A gyermeki személyiség jogokat tartsák tiszteletben*
- *Ismerjék a helyi pedagógiai programot, szokásokat, szabályokat*
- *Az óvoda házirendjét tartsa és tartassa be.*
- *Legyen tisztában a helyi sajátosságokkal*
- *Segítse a gyermekek szocializációját, gondozását,*
- *Ápoljon jó kapcsolatot a szülőkkel, kompetencia megtartásával*
- *Tájékozódjon a napi, heti, és aktuális óvodai és csoport feladatokról*
- *Ügyeljen az óvoda, csoport, rendjére, külalakjára, tisztaságára,*
- *Külső megjelenése, magatartása, kommunikációja, egész egyénisége alkalmazkodjon az óvoda értékrendjéhez*
- *Törekedjen az óvoda értékeinek elmélyítésére*

II. 1. Az óvoda nevelési célja

- *A gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, figyelembevétele*
- *A kompetenciákra (ismeret, képesség, attitűd hármasságára) helyezve hangsúlyt, a gyermekek fejlődésének nyugodt, élmény gazdag, harmonikus elősegítése.*
- *Különös bánásmódot igénylő gyermekek differenciált ellátása. (tehetséggondozás, hátránykompenzáció, képességfejlesztés)*
- *Az inkluzív pedagógia, az együttnevelés*

Az óvoda nevelési feladatai

Az óvodáskorú gyermekek:

- *testi-lelki, szükségleteinek kielégítése*
- *egészséges életmódra nevelése,*
- *érzelmi – erkölcsi - közösségi nevelése*
- *anyanyelvi nevelése*
- *értelmi fejlesztése az óvodai nevelés eszközeivel és módszereivel.*

Speciális feladataink

- *Az óvodai nevelés megújítására való törekvés. Az oktatás/ képzés/ nevelés segítő gyakorlati munkában való részvétel.*
- *Jó gyakorlat bemutatása*

Óvodánkban integráltan magyar nyelvű nevelés folyik. *A gyermek szabad játékát tiszteletben tartjuk. Az óvodai kompetencia alapú nevelésünket projekt jelleggel, a játékos cselekvéses tanulás spontán, játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás útján valósítjuk meg.*

Az alkalmazott módszereink, technikáink figyelembe veszik az egyéni fejlődési ütemet, képességeket, irányultságokat, közben képesek vagyunk az együttműködést kialakítva egymás különbözőségeinek elfogadására, és tolerálására.

Minden gyereket el kell juttatnunk– saját belső erőit aktivizálva és jogainak teljes körű tiszteletben tartás mellett – képességeinek maximumára

II. 2. Az óvodai élet megszervezése

II. 2. 1. Feltételek:

Óvodáinkban a **személyi feltételek** biztosítottak. Csoportonként 2 fő óvodapedagógus, és 1 fő szakképzett dajka biztosítja a hatékony nevelőmunkát. Az óvoda nyitvatartási idejében mindvégig óvodapedagógus neveli a gyermekeket.

Több szakvizsgás fejlesztő óvodapedagógus, beszéd és nyelvfejlesztő óvónő és mozgásfejlesztő óvodapedagógus, dámapedagógus biztosítja az egyenlő esélyt, a felzárkóztatáshoz és a tehetséges gyermekek neveléséhez. Az óvónők 50% óvónő végezte el a kompetenciaalapú képzést. Továbbképzési programunk ütemezésében tervszerűen és adhoc is részt vesznek pedagógusaink a szakmai megújulást segítő továbbképzéseken.

Óvodánk 2005-től az Európai Unió által társfinanszírozott projektben vett részt a Megyei Pedagógiai Intézettel közösen konzorciumi tagként, mely a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében valósult meg. A HEFOP 3.1.2. TIOK intézményként teszteltük, bevezettük a Kompetencia Alapú Óvodai Nevelést. Egységes szerkezetbe foglalva elkészítettük a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges Komplex Segédanyagot, projektet.

A helyi pedagógiai dokumentumok (HOPP, Komplex Segédanyag, BGR, esélyegyenlőségi terv Éves tervek koherensek) A szakmai területeknek kijelölt felelőse, vezetője van, akik éves munkaterveik alapján végzik feladataikat, beszámolási kötelezettségük mellett. *Szakmai munkaközösséget működtetünk a nevelőtestület által javasolt területen.*

A Ny-M. E. Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Hallgatók Fejlesztőpedagógiai és gyógypedagógiai hallgatók számára hospitálási gyakorlatot biztosítunk

A program megvalósításához a **tárgyi feltételeink** adottak.

Óvodánk épületei, az eszköz és felszerelési jegyzékben szereplő játékokkal biztosítják a mozgás, a játék igény kielégítését. Törekszünk a lágy színek, formák megválasztásával a természetes alapanyagok előtérbe helyezésével a harmonikus és biztonságos környezet megteremtésére. A központi óvoda átépített épülte, és felszeltsége minden tekintetben megfelel az elvárásoknak. Tagóvodáinkban a felújítások, a szükséges karbantartások, új eszközök beszerzése folyamatosan,- az intézményi költségvetésből, pályázatokból, támogatásokból- valósul meg. *Udvarainkon nagy hangsúlyt fektetünk a zöld övezet kialakítására, a parkosításra, virágosításra. Az udvari játékeszközök biztonságosságára, a változatos játék és mozgás lehetőségek biztosítására.*

II. 2. 2. Napirend - Heti rend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységi formák megtervezésével, szervezésével.

A visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. A napirendünk rugalmas, figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit a helyi óvodai és csoport sajátosságokat. A napi és heti rendet az óvónők alakítják ki, a programban szereplő napirend alapján

A napirendben kell megtervezni a párhuzamosan végzett óvodai tevékenységeket. A *szabad* játékra fordított idő mennyiségét, és elsődlegességét kitüntetetten kell kezelniük.

Kiemelt figyelmet szentelünk a *szabad levegőn* való napi 1 órás tartózkodásra.

Napirend

6:00(6:30)-8:00	Szabad játék, gyülekező, gyermekek fogadása, csoportbontás, gondozási feladatok
8:00-9:00	Szabadjáték, folyamatos tízórai, napi programok előkészítése egyeztetése, szervezési tevékenységek Egyéni képességfejlesztések (Log, Gyp.)
9:00-11:30	Szabad játék Szervezett tevékenységek (5'-35') a hetirend szerint Felzárkóztató fejlesztések (fejl. ped) Egészségfejlesztő mozgások szervezett vagy szabad formában
11:00(11:30)-12:30	Gondozási tevékenységek, Munkajellegű tevékenység-naposi feladatok végzése. Ebéd, Félnaposok távozása
12:30 -14:45	Csendes pihenő, gondozási tevékenységek Uzsonnázás
14:45-16:30	Csoport összevonás Szabadon választott tevékenységek – játék - mozgás Kiegészítő programok
Megjegyzés:	Napirendünk a csoportokban megközelítően egységes

A hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki, megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető tevékenységek végzésével, úgy hogy naponta 5-35 perces csoportos projekt foglalkozást szervezését is megvalósítják.

II. 2. 3. Egészséges életmód alakítása

Egészség fejlesztése

Az óvodai egészségnevelés a nevelési folyamataink minden mozzanatában jelen van. A környezettanulmányok, első családlátogatások alkalmával tájékozódunk a gyermekotthoni szokásairól, életviteléről, tapasztalatainkról, a szülő elmondására alapozva anamnézist készítünk.

Az óvodapedagógus a szülővel, védőnővel, speciális szakemberekkel közreműködve, főképpen preventív módon az óvodai tevékenységek keretében tervezi és valósítja meg a tudatos egészséges életmód óvodai nevelését.

Az egészséges életmódra nevelés célja:

A gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítése, egészséges életvitel igényének alakítása az egészséges gyermeki személyiség fejlődése érdekében.

T e r ü l e t e i :

Szomatikus nevelés

Pszicho higiénés nevelés

Szociohigiénés nevelés

Az egészséges életmódra nevelés feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi –lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése,
- A gyermekek egészségének védelme, edzetségének biztosítása, óvása
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és *biztonságos* környezet biztosítása, higiénias szokások kialakítása, erősítése.
- *A gyermek testi képességek fejlődésének segítése*
- *Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés a betegség megelőzés, és az egészség megőrzés szokásainak alakítása*
- A gyermek környezetvédelemre való nevelése
- A gyermek baleset megelőzésre való nevelése

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

-A gyermekek óvodába lépésekor családlátogatás alkalmával tájékozódunk az otthoni körülményekről, szokásokról, életvitelről.

A befogadás ideje alatt megismertetjük a gyermekekkel a WC, mosdó, használatát, a testápolási szokások sorrendjét. Így alakulnak ki helyesen az egészségügyi szokások, ha ezeket minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja a gyermekekkel.

- Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradás kellő toleranciával fogadjuk, kultúrált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk fejleszteni. Kiemelt figyelmet fordítunk, hogy a nap bármelyik szakában udvaron – teremben ihassanak szükségük szerint a gyermekek.

-A gyermekek tisztasága, ápoltsága érdekében összefogva lakóhelyünk egészségügyi szakembereivel, védőnő, orvos, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, a szülők körében felvilágosító, egészségnevelő munkát végzünk. Olyan összejöveteleket szervezünk, amelyeknek témája az egészséges táplálkozás, tisztálkodás, fogápolás, hajápolás, higiénia, beteg gyermekek otthoni ápolása, baleset-megelőzés.

- Elengedhetetlennek tartjuk a napi levegőzést, udvari mozgásos játékokat, az élményszerző sétákat, kirándulásokat.

- Megfelelő időjárás esetén a testnevelés foglalkozásokat az udvaron tartjuk.

A tagóvodában lévő tornatermet, valamint a Kossuth Lajos Általános Iskola által biztosított tornatermet és a központi óvoda szabad tereit igyekszünk maximálisan kihasználni. Mozgásfejlesztést végez a gyógytornász és a mozgásterapeuta azoknál a gyermekeknél, akik számára ezt a Nevelési Tanácsadó illetve a Szakértői Bizottság előírja.

-A nyugodt pihenés feltétele a csend, friss levegő, elalvás előtti mesélés, altatódalok. Az egyéni alvásigény figyelembe vételével folyamatos felkelés biztosítunk. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodásban részesítjük, szüleiket értesítjük.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Testi – lelki edzettség kielégítése érdekében biztosítjuk a csoportban lévő tornaeszközök, Ayres eszközök gyerekek igényének megfelelő napi használatát.

Kihasználjuk az évszakok adta lehetőségeket, egészséges életmódra nevelés keretein belül egészséghetet szervezünk.

A gyermekek testi épségének védelme érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a baleset megelőzésére. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük őket. Fokozott figyelmet fordítunk a közlekedésre-nevelésre, kiemelve a gyalogos közlekedést.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Óvodáink udvarai jól felszereltek az árnyas környezet gazdag játékkeret biztosít óvodásainknak.

A csoportszobák világosak, a játék az étkezés és pihenés helyei is.

A mosdó és WC helyiségek az előírásoknak megfelelőek.

Az egészséges életmód kialakításához és megerősítéséhez elegendő időt, és lehetősége, biztosítunk. *A gyermeket nem szolgáljuk ki, hanem segítjük őket az önállóságuk fejlődésében.*

Óvodapedagógusaink a higiéniai jó szokások, az öltözködés, az étkezés alkalmával is mintát közvetítsenek. . Megjelenésünkben az esztétikus, izléses és ápolt külső az elfogadható. Az étkezési kultúra elsajátításánál a felnőtt jó példája követendő a gyermek számára. A gondozási feladatok megvalósításában kiemelt feladata van a dajkáknak is.

II. 3. Játék helye az óvodai nevelés folyamatában

A gyermek számára az óvodai tevékenység legfontosabb színtere a játék a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. Jellemzői:

- spontaneitás
- egyéni és közös élményekből táplálkozik
- eszköz és tér használat szabadsága
- önmagában is örömforrás
- érdeklődés érzelmi azonosulás vezérli
- egy-egy tevékenységben megjelennek a munkavégzés elemei
- a gyermek önként vállalhat szerepeket
- képzeletével gazdagíthatja a valóságból származó élményeit, irreális helyzeteket is létrehozhat

A felnőtt szerepe a játékban:

- *megfelelő légkör kell teremtenie*
- *a játék objektív feltételeit megteremti, biztosítja*
- *komolyan kell vennie a játékot*
- *élményekről, indítékról gondoskodik*
- *a gyermeki ötleteket, fantáziát, kreativitást hagyja és ösztönöznie kell*
- *alkalmazkodnia kell a játék menetéhez*
- *továblendíteni kell: gondolatokkal, eszközökkel, együtt játszással, problémafelvetéssel,*
- *kezdeményezheti vagy kezdeményeznie, kell a játékot*
- *szabály játékokban irányíthat, vagy új szabályokat javasolhat*
- *társ nélküli gyermeknél partner lehet*
- *terelgetheti, szükség szerint be kell avatkoznia a játékba*

- *szükség szerint példát, mintát mutat*
- *dicsér, bátorít*
- *elő kell segítenie a gyermek személyiségének fejlődését*
- *ésszerű szokásokat és szabályokat kell felállítani a nyugodt játék biztosításához*
- *a játék befejezésére utaló, vagy későbbi folytatásra utaló jelzést tanúsít*

II . 4. Tanulás

Az óvodánkban komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak. Az óvodapedagógusaink az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítik hozzá a gyermeket.

A tanulás óvodáskorban nem szándékos, nem tudatos tevékenységet jelent, hanem pszichikus funkciót. A 3 – 7 éves gyermeket a természete kíváncsiságából kiinduló, spontán tanulás jellemzi. Az érzelmi megközelítésű, saját véleményű tanulás színtere, alapvető formája maga a játék. A gyermek képes arra, hogy érdekes, ösztönző körülmények között, a felnőtt megértő, elfogadó támogatásával megtalálja az önmaga számára legmegfelelőbb tevékenységi, tanulási helyzeteket. Az önálló tevékenység életszükséglet és egyben tapasztalatforrás a gyermek számára. Ahhoz, hogy az ismeretek beésődjenek, és rendszerré váljanak, sok–sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatra van szükség. A pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása szabad alkotásban / mozgás, hang, szó, kép... / elengedhetetlen feltétele a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiség fejlődésének. Az ilyen típusú tapasztalatgyűjtés mindig magában hordozza a kudarc, a tévedés és a hibás döntés lehetőségét. A személyiségfejlődés szempontjából ezekre ugyanolyan szükség van, mint a sikerre, hiszen segítségükkel alakulhat, fejlődhet többek között az akarat, kitartás, önismeret, kudarctűrés, döntőképesség, rugalmasság, és felelősség vállalás képessége. Kisebbségi gyermekek tanulásában a családi hatások erőteljesebben érvényesülnek: utánzás, modellkövetés kevés verbalizmussal. A pedagógus feladata az óvoda épületén kívüli tapasztalás – ismeret – tudás megszerzésének tervezése, szervezése, lebonyolítása. Az óvónő feladata az óvodától eltérő tapasztalás, élményhatás, ismeret, tudásanyag megismerése, pótlásának megszerzése. *A különös bánásmódot igénylő gyermekek joga, hogy képességeiknek megfelelő differenciált nevelésben legyen részük.*

II. 5. Munka, munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, játékkal, és a cselekvő tapasztalással végzett munka, munka jellegű tevékenység

Az óvodáskorú gyermek számára az első időben a munka játék, mely utánzáson alapul.

A szülők, az óvónők, a dajkák, karbantartó (...) munkája példa számára. A gyermek egy-egy tevékenységet nem az eredményért végez el, hanem magáért a tevékenységért, a tevékenység közben átélt érzésekért, sikerélményért. A munkálkodás tapasztalatforrás az óvodás gyermek számára. *Többféle választható tevékenységet kínálunk, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége a munkálkodásra. (naposság, környezetalakítás, megbízások teljesítése, növény és állatgondozásban segítség...)*

A munka jellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe kell venni a gyermekek eltérő élettapasztalatait. A munkajellegű feladatok kiválasztásakor a kisebbségi családmockelekből hiányzó elemeket építjük be a feladatvállalásokba.

A feltételek megteremtése tudatos tervező és előkészítő munkát igényel, a napirendet, hetirendet úgy szervezzük, hogy a tevékenységek között legyen mód a rendszeres és alkalomszerű munkára

II. 6. Az óvodai nevelés feladatai

II. 6. 1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvónő és a gyermek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportléggör.

A biztonságot nyújtó derűs közegben a gyermek megnyílik, kialakul beszédkedve. A nyelvi kommunikáció helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége.

Az anyanyelvi kommunikáció nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.

A szókincsgazdagítás lehetőségei a képolvasás, hangutánzó játék, mesedramatizálás és bábozás. Olyan játékhelyzeteket, élethelyzeteket teremtünk, melyek fejlesztik a szóbeli kifejezőképességet, az önálló megnyilatkozást, alapozva a gyermekek meg levő tapasztalataira, élményeikre, melyeket folyamatosan bővítünk.

A beszédképesség általános fejlesztése, a beszédképesség ösztönzése, a gyermekek meghallgatása az anyanyelvünk szeretete hassa át az egész óvodai nevelésünk folyamatát.

A beszéd területén megfigyelt fejlődési eltérések felismerése, és megszüntetése az ezekkel összefüggő hátrányok csökkentésére irányuló fejlesztő munkát, diagnosztikai mérést végezheti a nyelv és beszédfejlesztő óvónő, - szorosan a logopédus irányítása mellett- alap *ellátásban, a beszédkódos SNI-s gyermek fejlesztése a TKVSZRB szakvéleménye alapján történik logopédiai megsegítéssel.*

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az óvodai élet teljes vertikumában jelen legyen az anyanyelvi kommunikáció, metakommunikáció, beszédértés, beszédképesség, beszédmotorikum fejlesztése. Az életkornak megfelelő eszközökkel: szabad önkifejezés, mese, vers, mondóka, ének, bábozás dramatizálás formájában. *A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze legyen. Egészítse ki a családi nevelést. Fejlődjön a gyerekek beszédképessége, anyanyelvi kultúrája. Az óvodáskor végére összefüggően beszéljenek, bátran nyilvánítsák véleményüket, elbeszélésük legyen folyamatos. Rendelkeznek, olyan szókincssel, amelyek elősegítik a környezetükben a gondolataik érthető kifejezését. Figyelmesen hallgassák végig társaikat és a felnőtteket.*

Az anyanyelvi nevelés feladata:

Alapvető feladatunk a nyelvi képességek fejlesztése az egyéni fejlődés folyamatában. Az életkornak legmegfelelőbb eszközökkel, mesével, verssel, bábozással, dramatizálással, szabad önkifejezések alkalmazásával. *Az óvodapedagógus kommunikációja mintaértékű legyen. Késztesse a gyermekeket gondolataik, érzelmeik, szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezésére, a szép magyar beszédre.*

II. 6. 2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

Az óvodáskorú gyermek viselkedésének, magatartásának meghatározói az érzelmek. Minden tevékenységét az érzelmek befolyásolják. Elsősorban arra figyel, azzal foglalkozik, ami érzelmileg megragadja. *Óvodánkban szeretetteljes, elfogadó, a máságot tiszteletben tartó harmonikus légkörben törekszünk arra, hogy a gyermekek és a felnőttek tiszteljék, és szeressék egymást.*

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja:

- olyan érzelmi légkör kialakítása, amelyben a gyermekek boldogok, jókedvűek
- A gyermekek érzelmeinek szabad, megnyilvánulását segítő környezet kialakítása
- Tartós, stabil szeretetteljes társas kapcsolatok kialakításának elősegítése
- Előítélettől mentes érzelmeken alapuló, szabad társas viszonyok erősítése

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok feladata:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig
- Olyan légkör megteremtése, amelyben a felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolatok attitűdök pozitívan működnek
- Az én tudat, identitás alakulásával párhuzamosan a szocializáció erősítése.
- A gyermeket körülvevő tárgyakkal, berendezésekkel, azok szín-összeállításával a jó közérzet, nyugalom biztosítása.
- Közös élmények megteremtésével a társas kapcsolatok, az együttműködési képességek fejlesztése, szűkebb-tágabb környezet megismerése, identitástudat megalapozása
- A gyermek választási, döntési helyzetbe hozása, önkifejező-önérvényesítő szerep támogatása
- egymás elfogadása, tisztelete, én tudat alakulásának segítése
- „Személyes percek”, „Csak rád figyelek” érzés biztosítása a gyermekek igénye szerint.

- Közös tevékenységeken, *élményeken* és ahhoz kapcsolódó kommunikáción keresztül a társas kapcsolatok *szocializáció* erősítése.
- Óvodai és csoportszokások, társadalmi normák megalapozása
- Rugalmas napirenddel az egész csoport, benne az egyén érzelmi biztonságának stabilizálása.
- Modell értékű legyen az óvónő, dajka és a technikai alkalmazottak *kommunikációja*, bánásmódja, *viselkedése*
- *A különös bánásmódot igénylő gyermekek esetében a differenciált ellátás biztosítása*

II. 6. 3 Erkölcsi nevelés

Az erkölcs azoknak, normáknak, szabályoknak az összessége, amelyek az emberek egymáshoz való viszonyát meghatározzák, amelyek egy magatartásformában fejeződnek ki.

Az erkölcsi nevelésünkben olyan szokásokat, szabályokat alakítottunk ki, amelyek mindennapi életünket vezérlik.

Az erkölcsi nevelés célja:

- A gyermekek jellemének akarati tulajdonságainak, magatartási szokásainak fejlesztése alakítása.
- A társadalom elemi, erkölcsi normáinak megismertetése, gyakoroltatása, elfogadtatása.
- Az óvodai és csoport szokások megismerése, elfogadása, betartása

Az erkölcsi nevelés feladata:

- A gyermekeket olyan érzelmekkel gazdagítjuk, amelyekben erkölcsi cselekvésre serkentő erő van.
- A gyermekekkel megismertetjük azokat az erkölcsi normákat, kulturált viselkedési szabályokat, amelyeket a mindennapokban alkalmazhatnak.
- *Multikulturális, interkulturális tartalmak megjelenítése a nevelési tevékenységekben (másnépek ünnepeik, természeti-társadalmi események)*
- Az erkölcsi normákat pozitív mintaadással erősítjük.

Jutalmazás és értékelés formái

- *Pozitív motiváció, mint a személyiség és közösséget alakító módszer*
- *Elsődleges formája a biztatás*
- *Konkrét érthető elvárások, szabályok kialakítása, azok következetes betartatása*
- *Személyes példa adása*

- *Leggyakoribb legyen a dicséret és a gyermekekre fordított konkrét figyelem*
- *Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk*
- *A fegyelmező intézkedések - az életkori sajátosságokat figyelembe véve- pozitív irányba ható legyen, ami lehet áttérelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben megállítás)*
- *Elkülönítés, étel, szeretet megvonás nem alkalmazható*

A jutalmazás és büntetés a nevelés eszközei, de csak akkor válik eredményessé, ha nem alkalmazzuk őket. A magatartást igyekszünk ezekkel, a tényezőkkel ösztönözni.

Állítsunk korlátokat, szabályokat a gyermekeknek, a csoportnak melyek keretei világosak és érthetőek. Legyünk következetesek az alkalmazásban, és a betartatásban - betartásban. Végző esetben a büntetés kilátásba helyezésével jelezzük a követendő magatartásformát. A jutalmazás és büntetés a szokás ok és szabályok óvodai rendszerét a szülők is ismerjék és legyenek partnereink.

II. 6. 4. Értelmi nevelés

Az óvodai nevelésben egyenrangú szerepe van a testi, lelki, értelmi szükségletek kielégítésének, azok fejlesztésének.

Az értelmi fejlődést változatos, ösztönző tevékenységeken, lehetőségeken keresztül, tapasztalatszerzéssel, cselekvési és élethelyzetek biztosításával tudjuk hatékonyra tenni. Ezáltal a gyermek ismereteket szerez társadalmi – és természeti környezetéről, önmagáról.

Nevelőmunkánkban az értelmi fejlesztést játékba, munkába az óvodai tevékenységekben integráltan, egyéni képességek szerint differenciáltan, egyrészt spontán és tervezetten szervezett formában és időben valósítjuk meg. Az egyéni képességek fejlesztését, elősegítjük külső segítséggel (logopédus, gyógypedagógus) belső fejlesztőkkel (fejlesztő pedagógus, nyelvfejlesztő, mozgásfejlesztő). A felzárkóztatás mellett feladatunk a tehetséggondozás, felkaroljuk az óvodánkba járó tehetséges gyermekeket, biztosítjuk számukra képességeiknek megfelelő fejlődését.

Az értelmi nevelés célja:

- *Érdeklődő, kreatív, a világ dolgai iránt nyitott gyermeki személyiség kialakítása.*
- *Esélyegyenlőség megteremtése.*
- *Tehetségek kibontakoztatása.*

Az értelmi nevelés feladata:

- Óvodai nevelési módszerek segítségével a szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy azokon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.
- *egyrészt spontán és tervezetten szervezett formában*
- egyre valóság hűbb, pontosabb észlelés,
- figyelem összpontosításra való képesség,
- reprodukív emlékezet,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
- alakuló fogalmi gondolkodás,
- szóbeli kifejezések, szókinccs fejlesztése, bővítése

II. 6. 5. Esztétikai- Művészeti nevelés

A gyermekek olyan képességeinek fejlesztését értjük esztétikai nevelés alatt, amelynek birtokában átérzik, felfogják és értékelik a szépet a művészetben, a társadalmi életben és a természetben. Ez magában foglalja az alkotó megnyilatkozás lehetőségét a művészetekben, mindennapi életben és a természetben egyaránt. *A művészeti nevelés része az esztétikai nevelésnek, hozzájárul az egész személyiség fejlesztéséhez.*

Az esztétikai művészeti nevelés célja:

A gyermek személyiségének formálása a komplex esztétikai értékek közvetítésével.

Az esztétikai művészeti nevelés feladata:

- Esztétikai élmények biztosításával, közvetítésével a gyermekek alakuló esztétikai értékítéletének megalapozása.
- *Törekedjünk a befogadás szubjektív jellegének tiszteletben tartására, a produktumok egyedi megélésére, megalkotására.*
- A mindennapi élet esztétikájában a viselkedés, illem, beszéd, öltözködés, tisztálkodás, étkezés, mozgás szokásainak megismerése, gyakorlása.
- Egyéni igények figyelembe vételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Egészséges, esztétikai környezet kialakítása.
- *Életközeli és természetes anyagok felhasználása a gyermeki tevékenységi formában.*

- *A gyerek egyéni művészeti hajlamainak felismerése, differenciált fejlesztése,*
- *Fantázia megélése, és kiteljesítése*
- *Sikerélményekben gazdag esztétikumot teremtő és szerető gyermek nevelése*
- *Gazdag tapasztalati lehetőségek biztosítása, a gyermeket vonjuk be a környezetük alakításába*

III. Tevékenységi keretei

III. 1. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK, TESTNEVELÉS

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgás minden formája élmény nyújt, minden egyes új feladat természetes kihívás gyermek számára. A sikeres végrehajtás növeli az önbecsülését. /”én képes vagyok rá”/ magabiztosságát.

A természetes környezetben történő szabad mozgás szinte semmivel nem pótolható. A szabad próbálkozások, sikeres és sikertelenül végrehajtott cselekvések az elsődleges feltételei annak, hogy a gyermek alkalmassá váljon a váratlan helyzetben való biztos mozgásra.

A természetes környezet által biztosított lehetőségek felhasználása mellett szükség van arra is, hogy a gyermekek a csoportszobában és az udvaron a különböző mozgásformákat balesetmentes körülmények között, kedvük szerint gyakorolhassák, kipróbálhassák önmagukat, felfedezhessék testük összes lehetőségét.

Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi é szociális képességei.

A gyermekek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjükéről, fejlődésük tempójáról. Napirendünk szerves része a mindennapos szabad mozgás, teremben és az udvaron egyaránt (nap/1 óra) melyhez teret és időt, eszközt biztosítunk.

Mozgásterápia-alapozó terápia,

- *Magyarországon, Marton Dévényi Éva által kidolgozott Mozgásterápiával hetente egy – egy alkalommal fejlesztik a mozgásterapeuta óvodapedagógusok a rászoruló gyermekeket. A napirendbe illesztve más óvodai tevékenységekkel párhuzamos időben, a tornateremben illetve Ayres – teremben történik*
A terápiát eredményesen alkalmazzuk:
 - *diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia gyanús,*
 - *megkésett beszédfejlődésű,*
 - *mozgáskoordinációs problémákkal küzdő,*
 - *figyelemzavaros, hiperaktív gyerekekénél.*

Ayres - terápia

Célja:

- *Nagymozgások fejlesztése, pontosítása, tempójának, ritmusának, irányának egyre tudatosabb kontrolja.*
- *Finommotorikum fejlesztése,*
- *Szem-kéz koordinációjának fejlesztése,*
- *Tér-, irány-, formaészlelés fejlesztése,*
- *Testséma, testtudat erősítése,*

- Szociális viselkedés, szabálytudat, figyelem, önbizalom kialakulásának segítése,
- Megkésett járás-, beszéd-, szobatisztaság-dominanciánál ezek kialakulásának segítése.

A vestibuláris, tapintásos ingerléssel- hinták, labdák, csúszdák, kötelek, gyűrű stb. fantázia szerinti használata segítségével- az agyféltekék közötti kapcsolat és a tanulási megismerési folyamat jobban működik, így megelőzhető a későbbi tanulási- magatartási probléma.

Kiknek segít ez a módszer?

A módszer érdekessége, hogy olykor az egymástól látszólag teljesen különböző problémákban szenvedők esetében is képes javulást eredményezni. Kik ezek?

- Figyelem- és tanulási zavarokkal küzdők,
- Nehezen beszélők,
- Finom kézmozgásokban – például írásban – ügyetlenek,
- Társas kapcsolataikban sikertelen gyerekek,
- Koraszülöttek,
- Autista, vagyis a környezete elől kórosan bezárkózó,
- Hiperaktív vagy éppen túlságosan passzív gyermekek,

A mozgásra nevelés célja:

- Mozgás megszeretése
- A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- A légző- keringési- csont- és izomrendszer teljesítőképességének növelése, figyelemmel a mozgásfejlődés lépcsőfokaira.

A mozgásra nevelés feladata:

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése és kielégítése
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- Mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Olyan feltételek teremtése a gyermekek számára, amelyekben megmarad mozgáskedvük (Csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközök biztosítása csoportszobában is)
- Szem- kéz, szem – láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Egyensúlyérzék fejlesztése a szabad játékban, hintázó, ringó pörgő mozgások közben.
- Mozgások fejlesztése: Ayres eszközök használata
- Versenyszellem alakítása.

A mozgásfejlesztés keretei:

- Szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben.

- Kötelező testnevelési foglalkozásokon, lásd: Hetirend
- Alapozó terápia – fejlesztő torna
- Napi mozgásos játék megszervezése a szabadban vagy a teremben, játékos formában.
- Óvodán kívüli szervezett mozgás

III. 2. MESE, VERS MONDÓKA

A mese mindenható. A mesélés helye az óvodai életünkben meghatározott helyen és időben, napi rendszerességgel a délelőtti folyamán a pedagógus számára tervezett jellegű, a gyermek számára szervezett formában történik. Törekszünk a példaértékű versmondásra és a könyvnélküli mesélésre. Kiemelten fontos az egyéni fejlesztés a mese, vers értékeivel, a példa értékű beszéddel. A lelki ráhangolódást színes általunk készített forgatók, leporellók készítésével segítjük. Mutogató, keresgélő lapozgatók, leporellók az első mesekönyveik a hozzánk járó gyermekeknek. Ezeket egyedül az óvónővel, vagy társaikkal együtt nézegetik. A mesélő képeskönyvben a kép, és a szöveg együtt található. Ezeket mindig a gyermek szemmagasságban tároljuk, hogy hozzáférhetőek, számunkra elérhetőek legyenek.

Elsődleges forrásunk a magyar népköltészet. A nemzetközi, és a cigány írók, költők gyermekeknek szánt műveiből, mondavilágukból magyar nyelven mesélünk a gyermekeknek.

Az irodalmi nevelés célja:

- A gyermekek érzelmi, értelmi, etikai és nyelvi fejlődésének segítése a pozitív személyiségjegyek megalapozása, alakítása.
- Az önkifejezésének elősegítése
- A belső képalkotás fejlesztése.
- Az igényes irodalmi anyagok közvetítése gyermekeknek.
- A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása /hely, idő eszközök stb./
- A mindennapi mesélés iránti igény kialakítása
- A nyelvi kultúra alapjainak lerakása
- A nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- *A népi a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése*

III. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zene, a muzsika, a dal egyidős az emberiséggel. A zenei alkotások, improvizációk segítik a gyermekeket ahhoz, hogy felfedezze az ember szavakon, mondatokon kívül is kifejezheti érzelmeit hangok, ritmusok, dallamok zörejek segítségével.

Az óvodai zenei nevelés során olyan pszichikus funkciókat is fejlesztünk, melynek megfelelő fejlettsége elengedhetetlenül szükségesek később az alap kultúrtechnikák során.

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia.

Az ének-zenei nevelés célja:

A gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, befogadására való képesség megalapozása, zene ízlésük formálása. A fejlesztés területei: hallás, látás, kognitív funkciók, mozgás

Az ének-zenei nevelés feladata:

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- Gyermekeink örömteli, érzelem gazdag, lehetőleg tiszta éneklésének alakítása.
- Közös éneklés megszerettetése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Egyszerű, saját maguk által gyűjtött tárgyak felhasználásával készíthessenek hangszereket.
- Kortárs zeneművek hallgatása (élő zene hallgatása)
- Kapjanak lehetőséget, biztatást zenei önmegvalósításra, önkifejezés megteremtésére. ((zenésfestés, zenehallgatás mozgással, aktív improvizációs foglalkozás..)
- Fedezzük fel, hogy testük is képes hangadásra taps, csettintés stb.
- Alkalmoszerű hangverseny-látogatások megszervezése
- Természetközeli, életközeli témák megjelenítése zenében, dalban, mozgásban.
- Az óvónői minta után az éneklés a zenélés a napi óvodai élet részévé váljon,
- *Népdalok, éneklése hallgatása, gyermek-, néptáncok és népi játékok hagyományok megismerése*

Tervezésnél figyelembe kell venni:

- A zenei anyag kiválasztásnál, ill. szakmai háttérül, Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Barsi Ernő: Néphagyományaink c. könyvére támaszkodunk.
- Reikort Ildikó: Zenevarázs

- Az etnikum, a bevándorló gyermekek ének-zenei anyagának megismerése beépítése
- Komplex Segédanyag, projekt

III. 4. RAJZ, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az ábrázolás tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermekeink számára. Komplexen kapcsolódik más nevelési területekhez, megerősíti meglévő ismereteket, utat nyit az új felé.

Az óvodában az egész nap folyamán biztosítjuk az ábrázoló tevékenységekhez szükséges eszközöket és a teret.

Lehetőséget adunk a gyermeknek arra, hogy minél változatosabb technikákkal bontakozhasson ki mind a képi, mind a formai ábrázolásuk. Az esztétikus óvodai tárgyi környezettel törekszünk a gyermeki személyiség egészére pozitívan hatni.

A vizuális nevelés célja:

Az ábrázolás célja, nem maga a tevékenység során létrejövő alkotás, annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés.

Célunk a gyermekek esztétikai érzékenységének, képzeletének, nyitottságának gazdagítása, igényességük alakítása. Anyagokkal, eszközökkel való helyes bánásmód kialakítása, az esztétikum megláttatása, és befogadása.

A vizuális nevelés feladata:

- A feltételek megteremtése mennyiségben, méretben, minőségben biztonságos, természetes alapanyagú eszközök biztosításával.
- A nyugodt munkához, a megfelelő hely biztosítása.
- Életkornak megfelelően vizuális tapasztalatok nyújtása.
- A különböző anyagokhoz természetes alapanyagú tárolóeszközök biztosítása, amelyek gyermekek számára elérhető magasságban vannak.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, formák, foltok, színek)
- Egyszerű munkafogások képességének fejlesztése különböző technikák, eszközök, anyagok megismertetése.
- Szín- é formavilág gazdagítása.
- A kézmozgás finomítása.

- Báb, játék, játékkellékek, apró ajándékok közös készítése.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Lehetőséget biztosítani a változatos kísérletezésre, szabad önkifejezésre.
- Rajz, mintázás és kézimunka különböző technikáinak megismerése, alkalmazása
- *Az építés térbeli alkotás, feltételeinek megteremtése*
A gyermekek védőruhában festenek, agyagoznak.

III. 5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezeti nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A környezet tevékeny megismerése elősegíti a gyermek tárgyi, szűkebb és tágabb társadalmi és természeti környezetéhez fűződő kapcsolatának alakulását. Formai, mennyiségi, téri viszonyokról tapasztalatok megszerzése.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés célja:

A gyermekek, társadalmi – természeti környezethez, való viszonyának fejlesztése

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése során a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- *Környezettudatos magatartás megalapozása*
- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához.
- Logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés feladata:

- A gyermekek szűkebb környezetéhez fűződő pozitív érzelmi viszonyának kialakítása.
- Az Én-re irányuló környezeti nevelés során testkép kialakítása, önmaga elfogadásának segítése a térbeli tájékozódás kialakítása.
- A családhoz tartozás érzésének elmélyítése.
- Érdeklődés felkeltése természetes és mesterséges környezet iránt. / Házi- és vadonélő állatok megismerése, felismerése, gondozása stb./
- Helyes természetvédelmi szemlélet megalapozása / gyümölcsök, zöldségek megismerése, felismerése, gondozásuk, fogyasztásuk módja/

- A gyermekek környezettudatos magatartásának alakítása környezeti adottságok kihasználása. Az óvodapedagógus modell értékűsége környezet szeretete.
- Növények ápolása, gondozása.
- A napok, napszakok évszakok változásának felfedezése, jellemző jegyeik megfigyelése.
- Társadalmi- és szociális környezethez való alkalmazkodási képesség fejlesztése.
- Ismerkedés emberi alkotásokkal, munkafolyamatokkal, foglalkozási ágakkal / különböző anyagok tulajdonságainak megismertetése/
- Ismerkedés az elemi együttélés szabályaival.
- Ismerkedés alapvető közlekedési eszközökkel, közlekedési szabályokkal.
- A logikus gondolkodás fejlesztése, alakítása.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendezése, válogatása.
- Összefüggések megláttatása, önálló vélemény alakítása, döntési képesség fejlesztése
- Matematikai ellentétpárok megismertetése.
- Sík – és térbeli relációk.
- Mennyiségek összehasonlítása, számlálás Halmazok elemeinek összehasonlítása.
- Ünnepek hagyományok megismerése, pozitív átélése

IV. 1. Alkalmazott pedagógiai módszerek

1. Projekt módszer

-A projekt azon az alapon nyugszik, mely szerint a „tanulás” komplex folyamat, amely a pedagógust, gyermeket és a környezetet is magában foglalja.

A projekt a gyermek teljes személyiségét érzelmi, értelmi motorikus adottságait is figyelembe veszi. Céltudatos tevékenységgé alakítja a gyermeki kíváncsiságot, képzelőerőt.

Egy központi téma köré csoportosítjuk a feladatokat.

Fokozott szerepet kap a tervezés. A projekteket az óvodapedagógus komplex megvalósítással tervezi, és szerzi meg.

2. Részben adaptált Freinet technikák, módszerek

- kísérletező tapogatózás, felfedezés, munkajellegű tevékenységek.

3. Differenciálás:

- a gyermek a gyermekek egyéni különbségeinek figyelembe vételével – figyelembe kell venni a szakvéleményben foglaltakat (munkatempó, feladatok megválasztása, eszközök, idő, hely szervezeti keret)

4. Hagyományos módszerek:

- magyarázat, megbeszélés, kérdés, vita, szemléltetés, bemutatás

1. Természet közelség:

- a komplex óvodai nevelési programunk projekt alapú tartalmi elemeit a szabadban élményszerző, séták, megfigyelések, útján ismerjük meg
- a társadalmi-természeti ismereteket valós környezetükben figyeljük meg
- Törekszünk környezetünkben a természetes anyagok alkalmazására.
- csoportjainkban és az udvarainkon a növény és állatgondozás „rendszeres és, vagy alkalmi” feladat
- külső kapcsolataink és óvodán kívül szervezett programok segítik környező világunk megismerését, védelmét

2. Élet közelség:

- természetes alapanyagok gyűjtése
- kirándulások, séták szervezése
- felfedezések, megfigyelések, kísérletek feltételeinek megteremtése,
- növénygondozás és megfigyelés a természetben
- saját kiskert
- különböző művészeti alkotásokkal való ismerkedés / színház – Múzeum- hangverseny – látogatás/
- munkahelyi látogatások,

- könyvtár, hangkazetta, Cd gyűjtemény
- szabad önkifejezés biztosítása a gyermekek által hozott témákhoz

3. Szabad önkifejezés

szabad önkifejezés technikái

a, szabad rajz: Az ábrázolás eszközeivel, színekkel, vonalakkal és vizuális alkotásokkal, formákkal a gyakorlatban. A legalapvetőbb önkifejezési forma, sok mindent elárul a gyermekek belső világáról.

b, szabad beszélgetés – vita: A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy az őket foglalkoztató témáról egyénileg és közösen átélt élményekről beszélgessenek, meséljenek. A spontán beszélgetések mellett naponta van beszélgető-kör.

c, Szabad fogalmazás: A gyermekek legösztönösebb szóbeli alkotó tevékenysége. Történeteket, meséket / stb./ találnak ki. Álmodoznak és ezt változatos formában, felhasználjuk, lerajzoljuk, lejegyezzük, eljátsszuk.

d, Szabad zenei alkotás: Segíti a gyermekeket ahhoz, hogy felfedezzék: szavakon, mondókákon kívül is kifejezhetik magukat, zörejek, hangok ritmusok dallamok és mozgás segítségével.

e, Szabad mozgás: Kedvük szerint gyakorolhatják a különböző mozgásformákat. Kipróbálhatják önmagukat, felfedezik testüket és lehetőségeiket. A játékeszközök, tornaszerek, terápiás eszközök motiválják a gyermekeket mozgásra.

f, Színpadai kifejezések: Összetett kifejezési forma, mely magába foglalja az összes szabad önkifejezési formát és technikát. Kapcsolódik a szerepjátékhoz, a szerepek vállalásához, a mesék megjelenítéséhez és dramatizálásához.

g, Kézi technikai alkotások: Anyagokkal való ismerkedés alkotások készítése, tervezett elgondolások alapján, igazi célok felhasználásával.

/pl. papírsarkányok, dekorációk, ajándékok/

Kommunikációs technika

a, Kölcsönös látogatások

Segíti az óvoda, társintézmények, a család és a csoport kapcsolatának fejlődését az információk áramlását

b. Beszélgető-kör

Szabad kötetlen beszélgetés az óvodában. Témája: egy éppen aktuális esemény, érdeklődésből együtt választott téma, munkánk egy részlete stb. Fórumot biztosít, ahol mindenki elmondhatja a számára fontos élményeket, információkat.

Félelemről, örömekről, bánatokról, családi problémákról váratlan és várt eseményekről beszélgetünk.

Mások meghallgatása, a vélemények cseréje a gyermekeket újabb tapasztalat szerzésére serkenti.

A beszélgető-körben a gyermekek megtanulják a csoportba való beilleszkedés szokásait.

Kisebb beszélgető-kör a mindennapi életben bármikor lehet.

Játékidő végén az elrakodás után a csoport egy meghatározott helyén, szőnyegen, párnán vagy széken kör alakban ülve minden nap tartunk beszélgető-kört. Itt mindenki szót kap, aki beszélni akar, akinek van mondanivalója.

A beszélgető-kör időtartama rugalmas, beszédtema, aktivitás és gyermekek életkora, fejlettsége alapján változhat az óvónő irányítására.

c.) *Audiovizuális eszközök: magnó, rádió, cd, dvd, Pc, aktív tábla*

Technikák a környezet tanulmányozására

a, Kirándulások: Közvetlen megfigyelésekre és gyűjtésekre, tanulmányozásra adnak lehetőséget.

/ felnőttek munkáinak megfigyelése – gyógyszertár, vasút, mentő, tűzoltóság, piac, iskola, bölcsőde stb./

/művészeti alkotások megtekintése/

b, Növények gondozása: Csoportszobában cserepes- és vágott virágok, hajtattott növények ápolása, gondozása.

Az óvodai kiskertben végzett kerti tevékenységek végzése / veteményezés, gondozás, stb./

c, Kisállatok gondozása (közös a felnőttekkel): halak, teknősök, madáretetés, stb..

A szervezés technikái:

a, Különböző munkák színtereinek megszervezése:

Munkaterek kialakítása, ahol különböző munkákat végezhetnek egyidejűleg a gyermekek /ábrázolás, növényápolás, kísérletezés, stb./

c, A csoportélet megszervezése:

- egyéni feladatvégzések
- feladatok közös végzése
- beszélgető-kör

IV. 2. Dokumentumaink

- A** Felvételi és mulasztási napló
- B** 1. Csoport napló
 - 2. BGR napló /Gyermekek fejlődésének egyéni nyomon követő rendszere/
- C** Komplex segédanyag, projekt
- D** Életkönyv (feljegyzés a csoport életéről)
- E** Gyermek leporelló

A. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló napi vezetése a csoportban dolgozó óvónők feladata.

B. 1. Csoport napló

Egy, vagy akár több éven keresztül is használható saját összeállítású csoportnaplót használunk.

A naplót az adott csoport óvodapedagógusai vezetik. A helyileg kidolgozott Komplex programcsomag projektszintű megvalósítása, havi lebontásban történik az életkorhoz, képességekhez igazodva. A csoportnaplóba írjuk havonta a tervezést, melyet az aktualitásoktól, váratlan helyzetektől függően kiegészíthetünk. Az előre nem tervezett tevékenységeket utólag regisztráljuk.

B.2. BGR napló Gyermek fejlődésének egyéni nyomon követő rendszere

- Anamnézis lap
- Egyéni fejlesztési lap
- Diagnosztikai mérőlapok
- Szakvizsgálati anyagok
- Egyéni fejlődési lap külív

C. 1. Tervezést segítő komplex program csomag.

Az éves ütemterv havi lebontásban tartalmazza a korcsoportok szerinti nevelési tematikákat. Ez adja a havi nevelési tervek tartalmát.

D. Életkönyv

Kötetlen, játékos esztétikus formában tartalmazza az elmúlt eseményeket, az elkészült alkotásokat. Belekerülhet mindaz, amit az óvónő, a gyermekek fontosnak, megőrkítendőnek tartanak. / Fényképek, szabad szövegek, események, meghívók, közösen elkészített ételek receptjei, kedves versek, gyermekszáj történetek / minden olyat, ami a csoport számára élményt jelent, amire szeretnének emlékezni. Tartalmazza a csoport havi terveinek megvalósulását.

Ezt a könyvet a gyermekekkel közösen állítjuk össze, olyan helyen tartjuk, ahol a szülők, a gyermekek bármikor elérhetik.

E. Gyermek leporellók

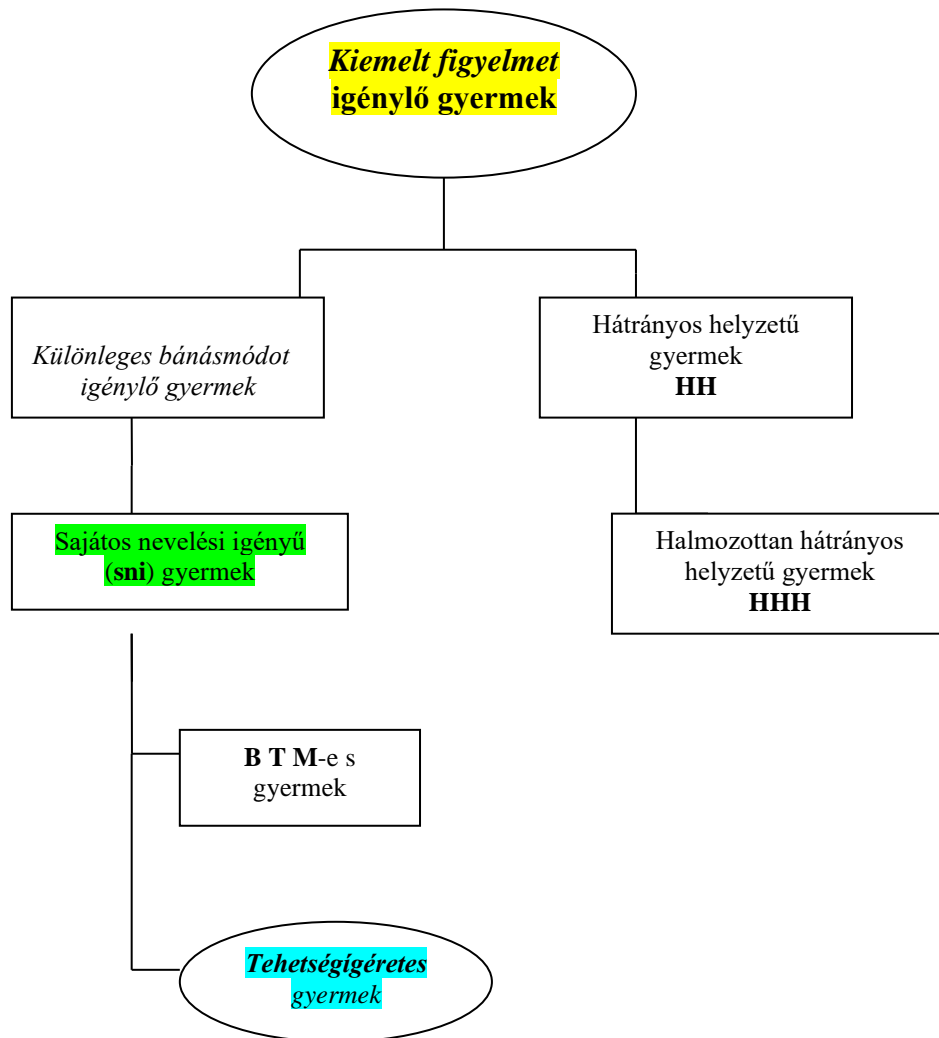
Évközben megismert, versek, (dalok mesék) képes megjelenítése.

(13,5 x21CM

V. Differenciálás az óvodai nevelés folyamatában

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

Integrálni annyit jelent, mint befogadó közösséget létrehozni. Az együttnevelés felelősségteljes tudatos, tervszerű nevelőtestületi feladatunk. A gyermek egyéni sajátosságaira tekintettel levő, a fejlesztés és fejlődés lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása a differenciált óvodai nevelésben.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni képességfejlesztésének

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

Joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelően pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A gyermek óvodai nevelése, a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban történhet.

1. 1. Alapelvei

- a) *A személyiség egészének fejlesztése, a szakértő vélemény javaslata alapján*
- b) *A sajátos nevelési igényből származó hátrány csökkentése*
- c) *A tehetséges területek (sport, művészetek...) felkarolása*
- d) *A szükséges szakképzettséggel rendelkező utazó gyp. biztosítása*
- e) *Együttműködés a nevelő partnerekkel*
- f) *A fejlesztéshez szükséges eszközök biztosítása*

1. 2. A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelésének óvodai folyamata

a.) Az **óvoda alapító** okirata szerint sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését integrált keretek között végzi.

b.) Személyi feltételek:

- * felsőfokú végzettségű óvónők
- * fejlesztő óvodapedagógusok,
- * beszéd és nyelvfejlesztő óvodapedagógus,
- * mozgásfejlesztő óvodapedagógus
- *pedagógiai szakszolgálat (gyógypedagógus, logopédus...)

c.) Tárgyi feltételek:

Az óvoda eszközellátottsága megfelel az SNI-s gyermekek neveléséhez
(kivéve mozgás és látás sérültek)

d.) A nevelési megvalósításának folyamata

- Anamnézis
- Környezettanulmány
- Mérések (lág, diagnosztikai)
- Fejlődést követő nyomon követés
- Óvodai jellemzések
- Szakvélemények Nevelési tanácsadó, TKVSZRB

- Egyéni fejlesztési tervek (óvónő, szakszolgálatok)
- Partnerek fejlesztési tevékenységeinek összehangolása
- (óvónő –szülő - szakszolgálatok)
- a szülők érdemi tájékoztatása (fogadó óra, szülői értekezlet, esetmegbeszélés)

e.) *Módszerek: Prevenció, fejlesztés, korrekció*

IV. 3. A fejlesztés szervezeti keretei

A problémakörnek leginkább megfelelő szervezeti formát válasszuk, amelyek lehetnek:

1. a napirend keretein belül történő játékos, integrált fejlesztés melyet az óvónő, fejlesztő óvodapedagógus nyelvfejlesztő óvodapedagógus,
 - a) egyéni képességfejlesztés
 - b) mikro csoportos képességfejlesztés
2. a napirend keretein belül, a csoporton kívüli fejlesztések
 - fejlesztő óvodapedagógus, mozgásfejlesztő óp. (alapozó terápia)
 - szakszolgálatok rendszeres fejlesztő tevékenységei

Egyéni fejlesztési tervek:

1. Az **egyéni** fejlesztési terv a szakértői véleményben feltüntetett elmaradást mutató részképesség területek fejlesztésére irányuló ütemterv, melyet az óvónő készít és valósít meg.

Esetmegbeszélésben egyeztetve a gyógypedagógussal.

A fejlesztő munkát a csoportban integrálva végzi a már meglévő készségekre, képességekre építve, a gyermek önbizalmát folyamatos pozitív megerősítése mellett. Tudatosan törekedni kell a sikerélmény a tanulás örömeinek megélésére.

Használandó dokumentum: Kül ív: A T.Ü. 356.r.sz. továbbá a csoportnaplóban elhelyezett egyéni fejlesztési ütemezése terv

2. Kiscsoportos fejlesztési tervekben az azonos jellegű szükségletekkel rendelkező gyermekek fejlesztési feladatait határozza meg, melyet a mikro csoportos fejlesztésben alkalmaz.

Szociometria: az adott közösség informális kapcsolataink felismerése. A csoportokon belül kialakult kapcsolatrendszer és az egyén közösségben elfoglalt helyét mutatja. Fontos vizsgálati módszernek tartjuk, mert az eltérő fejlődési igényű gyermekekről megtudhatjuk, hogy milyen pozíciót képes a maga számára kivívni társai között. Mennyire szerteágazó, illetve milyen szorosak a kapcsolatok, melyek a gyermekek helyét jelzik. Szerepjátékkal valósítjuk meg „Levélküldés a barátomnak”. A kapott válaszok mennyiségi és minőségi elemzése után fölrajzolható a csoport szociogramja, amely ábrázolja a gyerekek helyét.

VI. „Kis lépésekkel”

A nemzetiségi óvodai nevelés magyar nyelven

V. 1. 1. Célja és feladata:

1. Az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek megfelelően biztosítjuk a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett magyar nyelvű óvodai nevelést
2. A nemzetiségi kultúra kincseiből –hagyomány, irodalom, zene, játékok, - származó értékeket beépítjük az óvodanevelési tevékenységeinkbe.
3. Lehetőséget biztosítunk a kulturális értékek megismerésére. (kiállítás, zenehallgatás, élő mese, nép játékok, hagyományok) ezzel támogatjuk a kisebbségi identitástudat kialakulását

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

1. Integrált keretek között, közel azonos életkorú csoportokat szervezünk
2. A rugalmas kialakított napirend, a benne biztonságot adó rendszeres, visszatérő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekeknek.
3. A szocializációt pozitív értékirányokba tereljük a helyi óvodai és csoport szokások, szabályok kialakításával
4. Az óvodai beíratástól kezdve rendszeres, érdemi kapcsolatot tartunk a szülőkkel.
5. A pedagógusok empátiával, fordulnak a családok felé, affinitással kezeljük az élethelyzeteket, igény szerint *segítséget nyújtunk*
6. Megismertetjük a szülőkkel az óvodai nevelés rendszerét, pedagógiai programját, törekszünk a partneri viszony napi működtetésére.
7. Közös programokat szervezünk, amelyek közelebb hozzák a családokat az óvodához.
8. Érdemi tájékoztatást adunk a gyermekek egyéni fejlődéséről, érzelmi életéről, mindennapjairól.
9. A Helyi Óvodai *pedagógiai* programunk a gazdag élménykörök biztosításán alapul, mely lehetővé teszi a kisebbségből jövő gyermekek eltérő képesség differenciált fejlesztését, és *a tehetségigéretes gyermekek egyéni fejlesztését*
10. Partner kapcsolatainkkal közösen működtetett programokkal, preventív intézkedésekkel, törekszünk az emberi együttélés területén tapasztalható lemaradások ellensúlyozására.
11. A *roma/cigány származású* gyermekek identitástudatának erősítését a gyermek alapvető és legfontosabb tevékenységén, a játékon keresztül valósítjuk meg.

VI. 1. 2 Szokások szabályok

Az eltérő higiéniai szokások figyelembevételével, megtanítjuk a tisztálkodás és eszközhasználatra a gyermekeket. Minden gyermeknek saját öltözőszekrénye, cipős szekrénye van, melyet segítségével tartanak rendben. A törölköző, fésű, fogkefe, fogkrém, toalettpapír használatát a gyakorlatban sajátítják el segítségével, példaadással. Minden gyermek saját ágyneműs ágyában, otthonról hozott pizsamában pihen, alszik ebéd után.

Valós és szituációs helyzetekben példaadással alátámasztva tanítjuk meg a gyerekekkel a társadalmi érintkezés elemi szokásait (udvariassági és magatartási szabályok). A biztonságos, nyugodt óvodai légkör elengedhetetlen feltétele az óvodai Házirend betartása, egymás kölcsönös tiszteletben tartása.

Játék:

- az utánzáson alapuló szerepjátékok, néphagyományok (születés, esküvő, családjátékok, vendégeskedés ünneplés...) motiválása, segítése
- az ehhez szükséges feltételek. hely, idő, eszköz, légkör biztosítása
- a játékban elfoglalt alá -, és fölérendeltségi, viszonyok szerepek, elősegítése
- dramatikus, játékok szervezése az életszerű helyzetek megéléséhez
- változatos játékok eszközök, könyvek biztosítása, használatuk megismertetése
- természeti és társadalmi élményeik beépítése a projektbe

Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élet tapasztalatait, a hiányzó elemeket játékban is gyakoroltatjuk

A munka megszerettetésével, és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével az óvodánk a gyermekeken keresztül hat a családokra.

- önkiszolgálás
- közösségért végzett munka
- alkalomszerű munka jellegű tevékenységek (*környezet alakítás, növény és állatgondozás, díszítő tárgyak készítése, szelektív gyűjtések, papírgyűjtés...*)

A szűkebb társadalmi környezetünkben tapasztalási lehetőségeket adunk a gyermekeknek, hogy munkavégzéseket lássanak a való életben.(kertészet, állatgondozás, posta, pék, bolt, piac, tűzoltóság, orvos, fogorvos, gyógyszertár, vasút,)

1. 3. Anyanyelvi, irodalmi nevelés

- A *nemzetiség* anyanyelvi kultúráját jól szolgálja a vegyes összetételű és életkorú csoportba helyezés.
- A csoportokban sok gyermekkönyv mese, vers van, amely lehetővé teszi a saját értékeik megismerését, identitástudatuk kiaknázását.
- Az óvónő mese repertoárjába szerepeltet cigány írók, költők műveit (lásd melléklet)
- Rendszeres lehetőséget biztosítunk (beszélgető kör) a szabad kommunikációs megnyilvánulásra, erősítjük az önkifejezését a gyermekeknek.
- Élethelyzetekkel, élményekkel, eszközökkel, programokkal motiváljuk kifejezőképességüket
- Logopédiai segítséget nyújtunk a beszéd fejlesztéséhez
- Kommunikáció erősítésével alakítjuk interperszonális kapcsolataikat
- Bátorítjuk önálló személyiségük megmutatkozását, terelgetve személyes megnyilvánulásaikat
- Modellt nyújtunk a gyermek számára a metakommunikáció használatával, hogy képessé váljon azokat alkalmazni közlései során, vagy érzelmeinek kifejezésekor.

1. 4. Vizuális nevelés

- A hangsúlyt a kreativitásra helyezzük,
- A személyiség kognitív képességeit, vizuális gondolkodási képességeit fejlesztjük.
- Anyagformáló-alakító, közlő-kifejező képességeket fejlesztjük
- Tárgy és környezetkultúrájukat fejlesztjük
- Felkeltjük kíváncsiságukat, érdeklődésüket
- Térben és időben kinyitjuk előttük a „világot”
- Vizuális nevelésünkben is kulcsfogalom az élmény,
- Különösen nagy szerepet szánunk az ajándék és tárgykészítésnek
- A díszítő elemek, színek nagy intenzitással történő alkalmazására.
- Képzőművészeti alkotások megismertetése, bemutatása segíti képanyelvi kultúrájuk megismerését (kiállítások reprodukciók, leporellók)
- Erősítjük, bátorítjuk képi önkifejezésüket
- Biztosítjuk a szükséges tárgyi és eszköz feltételeket
- Tehetségesen rajzoló gyermekek munkáit pályázatokon *szerepeltetjük*

- Óvónői technikai segítség nyújtása új dolgok bemutatása

1. 5. Ének zenei nevelés

- Egyszerűbbtől haladunk a bonyolult felé
- mondókák, rigmusok, kis hangterjedelmű daloktól bővítjük a kört
- Zenehallgatásban a roma népi zenei kincsek készletéből merítünk
- Szituációs játékok (mulatós ünnepek) alkalmával, gép zenehallgatással cigány dalokat hallgathatnak
- Bátorítjuk zenei improvizációjukat, hangszeres rögtönzéseket
- A roma kultúrára jellemző 2 fő zenei műfajt (lassú lírai, gyors dalok) beépítjük a zenei anyagunkba.

1. 6. A környező világ megismerése (környezetismeret, matematika) 47. old

1. 7. Mozgás

Az egyéni különbségekből adódóan differenciált képesség és készségfejlesztés a következők szerint történik

- A hiányok pótlására alkalmas feladatok, projektek eszközök, módszerek kiválasztása
- A kognitív funkciók és a mozgás fejlesztés egyéni fejlesztési tervek alapján,
- Környezet: élmények biztosítása
- Mozgás: testnevelési foglalkozások mozgásterápia, Ayres,
- Rendszeres napi szabad levegőn való mozgás, *a fiúknak versengő játékok szervezése*
- *Sport tevékenységek előmozdítása*

Az óvodai élet tevékenységformáiban preventív, támogató, segítő és együtt működő pedagógiai szemlélettel és gyakorlattal alakítjuk a nemzetiségi gyermekek óvodai nevelését, olyan módon hogy a gyermekek- az óvodáskor végére - alkalmassá váljanak az iskola megkezdésére.

(Szülői Nyilatkozat a nemzetiségi óvodai nevelésben való részvételről)

VII. Egyéni fejlődés nyomon követési rendszere

A belső gondozói rendszer (BGR) óvodánkba kialakított tevékenységrendszer, mely szervezeti keretet és cselekvési módot, formát jelent az óvónő számára a *gyermek fejlődésének nyomon követéséről*.

- *esetmegbeszélések*
- egyéni fejlesztés megszervezése, tervezése
- gyakorlati megvalósítása,
- értékelése
- *dokumentumok vezetése*
- *kapcsolattartás a nevelésben részvevő partnerekkel*

Célja:

A gyermekek fejlődésének érdekében végzett tervező, folyamatos, és koordinált cselekvés. Megfelelő információk gyűjtése, feldolgozása, és ezek alapján a gyermek egyéni képesség fejlesztés útjának nyomon követése: *mozgásfejlődés, érzelmi, értelmi, anyanyelvi, játék területeken. A nyomon követés alapján a fejlődésről a szülők tájékoztatása is megvalósul.*

Feladata:

- Az intézménybe járó gyermekek mérési, értékelési rendszerének működtetése
- Kollegiális támogatás: a nevelőtestület tagjai szakmai konzultáció keretében mindennapi munkájukhoz, problémáikhoz kapnak megértést, segítséget a belső gondozótól.
- Szakmai konzultáció: a pedagógus napi tevékenységének szerves eleme.
- Egymás támogatásának mértéke a belső gondozás sokszínűségében rejlik.
- Az intézmény gyermekvédelmi felelősével a folyamatos munka kapcsolat fenntartása.
- A szakszolgálatokkal kapcsolat fenntartása

Pedagógusok feladata

- 1) A BGR tervszerű (éves terv) működtetése
- 2) A csoport és az egye gyermek fejlődéséről tervszerűen és koordináltan adatok gyűjtése, melyek a fejlesztések alapját képezik
- 3) A gyermekek fejlődésnek nyomon követése

- 4) A mérési eredmények alapján fejlesztési célok meghatározása, kitűzése a következő oktatási évre.
- 5) Esetmegbeszélések kezdeményezése
- 6) Jellemzések készítése a gyermek további vizsgálatához.
- 7) Együttműködik a belső- külső fejlesztőkkel

Várható eredmények:

- Egységes nevelési rendszer alkalmazása
- egységes tervezés és tervszerű cselekvés folyamatos
- Nyomon követhető dokumentum rendszervezetése.
- Átláthatósági intézményi, csoport, ill. egyéni szinten
- A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodik.
- Hatékonyabbá válik a gyermekek egyéni fejlesztése.
- Nyomon követhetővé válik az egy gyermek fejlődési üteme.
- Esélyegyenlőség biztosítása
- Továbbképzés, hajlandóság erősödése.
- Együttműködési hajlandóság erősítése partnerek között.

BGR éves terv a belsőgondozási, mérési, fejlesztési feladatok ütemezését tartalmazza félévenként havi bontásban.

VI. 2. Mérések formái belső gondozói rendszerben

- Humán
- Diagnosztikai
- Szociometriai

Humán mérés: Óvónői megfigyelésen alapul, mely feltárja a gyermek képességeinek, készségeinek szintjét.

- környezettanulmány, anamnézis felvétele előzi meg

Diagnosztikai mérés: A gyermek aktuális képességeinek megállapítása.

Diagnosztikai mérőrendszereink:

-Franz Sedlak, Brigitte Sindelar „De jó, már én is tudom!”

- Óvodáskorú és iskolát kezdő gyermekek korai fejlesztése.

Szociometria: Általa feltárjuk a gyermekek közösségben elfoglalt helyét, formáljuk a gyermekek közösségét, alakítjuk érzelmi erkölcsi szokásaikat.

BGR rendszer dokumentációja:

Intézményi szintű nyomon követ-értékelés:

I. Egyéni fejlődés nyomon követése: rögzítjük az egyes gyermek fejlődését (jelölés módja: kicsi-kék szín középső-zöld szín nagyok piros)

II. Intézményi összesítő

Az eredmények alapján kerülnek meghatározásra a következő félév fejlesztési feladatai, továbbá következő nevelési év kiemelt nevelési feladatai.

Esetmegbeszélés: A Belsőgondozó, a szakszolgálatok és az óvodapedagógusok közötti koordináció rögzítése.

Gyermekek fejlesztését elősegítő dokumentumok:

- Egyéni fejlődés nyomon követése:
- Egyéni fejlesztési terv
- SNI, BTM gyermekek fejlesztésének ütemezése.
- Kiscsoportos fejlesztés ütemezése.
- Esetmegbeszélések
- Diagnosztikai mérés dokumentációja.

VIII. Partner kapcsolatok

C s a l á d

Az óvodai élet kulcseleme, hogy az érintettek magukénak érezzék az óvodánkat. Véleményünk szerint: a résztvevők egyenrangú partnersége nélkül eredményeket legfeljebb csak átmenetileg érhetünk el. Az óvodai nevelés fókuszában a gyermek áll. A gyermek a szülőé, aki ránk bízta gyermekét. Megbízik bennünk, elismeri szakmai képességeinket, kompetenciánkat. Ebben a partneri viszonyban megismertetjük a szülőt a nevelésről vallott nézeteinkkel felfogásukat, az óvodai programunk céljával, feladatával az Óvodai Élet Mindennapjaival

Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy biztonságos környezetben minden gyermek a képességeinek megfelelő óvodai nevelésben részesül, minden gyermek egyformán fontos. Tiszteletben tartjuk a gyermekek-szülők jogait. Igény esetén segítséget nyújtunk a szülői kötelességek betartásához. A kölcsönösség elvén az óvoda dolgozóit is megilleti a tisztelet.

A kapcsolattartás formái:

- Óvodai Beíratás
- Környezettanulmány
- Családlátogatás
- Fogadó óra
- Szülői értekezletek: Összevont szülői értekezletek tanév nyitásakor, félévkor, csoportszülői értekezlet
- Esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetése után.
- Nyitott óvoda: A szülők részvétele az óvodai életben: előzetes megbeszélés alapján a szülő bármikor bemehet a csoportba, megismerheti gyermeke óvodai életét.
- Közös óvodai ünnepek
- Közös programok
- Szülői választmány
- Nyílt napok,

Bölcse

A zökkenőmentes intézményváltás érdekében az óvónő felveszi a kapcsolatot a bölcsödével, a gyermek gondozónőjével. Nyílt napot szervez a bölcsödések, folyamatosan működő személyes tájékoztatás az érdeklődő szülőknek.

Orvos

Preventív tevékenységek alkalmával

Védőnő

Higiéniás ellenőrzéseket, szűrővizsgálatokat végez.

Családsegítő Központ, - Gyermekjóléti Központ

Kölcsönös kapcsolatban állunk mindkét intézménnyel a problémás gyermekek családok tárgyi és szociális segítése érdekében.

Közművelődési intézmények

Iskola

Az óvod – iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Szakszolgálatok:

Az utazó pedagógusok, heti rendszerességgel a gyermekek képességfejlesztését végzik

- logopédus, gyógypedagógus, ...

Nevelési tanácsadás

Szakirányú segítség kérése, melyre az óvónő jellemzés alapján kerül sor.

A gyermek felmérése alapján tanácsadásban részesítés vagy szakszolgálati ellátásba vétel meghatározása. Segítség nyújtás a gyermek és környezete számára. Pszichés állapot feltárása.

Prevenációs tevékenység (24.§)

Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság:

Komplex vizsgálat alapján szakértői véleményt készít (7.§(1))

(óvodai vélemény adatlapja, orvosi adatlap alapján a szülő bele egyezése szükséges)

Gyámhatóság:

Gyermekvédelmi és gyámügyi eljárások esetében működő kapcsolat

Gyermekjóléti szolgálat:

Szükség szerint a gyermekvédelmi felelős kezdeményezésére az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

Fenntartó: az oktatási referensen keresztül az intézmény zavartalan és törvényes működésének biztosítása.

Kisebbségi Önkormányzat:

*A roma gyermeket érintő óvodai nevelés minden jelentősebb kérdésében a véleményegyeztetés
Kulturális programokon való közös részvétel.*

*Óvodák gazdasági Működtető Központja ÓGMK és az óvoda közötti eljárásrend alapján a
gazdasági ügyintézés*

Márvány Óvoda
Helyi Óvodai Pedagógiai Program
6. átdolgozott kiadás

Készítette: Varga Miklósné
Óvodavezető

Elfogadta: az óvoda nevelőtestülete

Szülői munkaközösség véleményezte

A fenntartó jóváhagyta:

Hatályba lépés ideje: 2013 szeptember1.

Érvényessé e : visszavonásig

Szakértői vélemény:

Mellékletek

1. Változtatások jegyzéke
2. Alkalmazott fogalmak, szakkifejezések jegyzéke
3. Kötelező eszköz és felszerelési jegyzék

1. melléklet

Változtatások jegyzéke

A változások jelölése az egész dokumentumban:
Times New Roman döntött betűtípussal történt.

Tartalomjegyzék szerinti felsorolás

2. melléklet

Az alkalmazott fogalmak, szakkifejezések értelmezésének jegyzéke

Aktív: cselekvő, tevékeny

Anamnézis: kórelőzmény, fejlődési élettörténet

Autonómia: felelősséggel viselt önállóság

Ayres, Anna Jean (1920-1988): amerikai neuropszichológus. 1972-ben jelentette meg módszerét: a Szenzoros integrációs terápiát. (szenzomotoros = érzékszervi, mozgásos) Azon a felismerésen alapul, hogy a gyermekek fejlődésében nehézséget okozhat, ha idegrendszerük nem hangolja össze megfelelően az érzékszervek által felvett információt és integráció hiányában a gyermekek nem képesek alkalmazkodni a külvilághoz. Ayres úgy tartja, hogy az egyensúlyszerv fejlesztése serkenti a többi érzékszerv továbbá a szenzoros integráció fejlődését. A különböző terápiás eszközök használata során az újabb és újabb helyzetekhez való mozgásos alkalmazkodás elősegíti az idegrendszer érését.

BGR: (Belső Gondozói Rendszer) Óvodai szinten kialakított részben adoptált tevékenységrendszer, mely szervezeti keretet és cselekvési módot, formát jelent az óvónők számára, a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlődéséről, tervszerűen, koordináltan gyűjtött információk (adatok) alapján problémafeltáró megbeszélések lefolytatására, továbbá a fejlesztés megtervezésére, kivitelezésére, értékelésére a csoport és az egyes gyermek szintjén.

Diagnosztika: Oki háttér feltárása a lemaradás mértékének és helyének megállapítása. A pedagógiai diagnosztikai eljárások hozzájárulnak ahhoz, hogy az óvónő a fejlesztő foglalkozásokon, a tanulási folyamatban reálisan tudja megállapítani, értékelni a gyermekek fejlettségi állapotát, teljesítményének változását, viselkedését, reakcióját. A diagnózis az alapja a fejlesztés megtervezésének, a kiindulópontok, célok, a megfelelő módszerek megválasztásának.

Differenciálás: Különbségtevés, megkülönböztetés. A gyermekek közötti különbségek felismerésére alapozott bánásmód. Az a folyamat, amelynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermek egyéni szükségleteihez igazítja.

Empátia: Beleélés, az a képesség, mellyel valaki egy másik személy érzelmi vagy gondolatvilágába tud behelyezkedni. Alapfeltétele a másik emberrel való együttérzés, megértés létrejötte.

Esélyegyenlőség: Minden gyermek számára nyitottá tenni a nevelési- oktatási intézményeket, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességekre a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig.

Etikai norma: Az erkölcsi eszményben tükröződő elvek alkalmazása az emberi élet és együttműködés különböző viszonylataira; az ember erkölcsi magatartásának konkrét szabályozói és mértéke.

Fejlesztés: A gyermek életkori, fejlődési sajátosságaihoz illeszkedő eljárásokkal történő támasznyújtás az aktuális pszichikus funkciók kibontakoztatásához.

Fejlesztőpedagógus: Olyan speciális felkészültséggel rendelkező szakember, aki korszerű gyógypedagógiai-pszichológiai ismeretek birtokában ismeri a fejlődés és a fejlesztés főbb elméleti koncepcióit, a személyiség és az értelmi fejlődés életkori és individuális jellemzőit, a tanulási nehézségek pszichológiai és pedagógiai diagnosztikai eljárásait. Jártas a prevenció és korrekció fejlesztés gyakorlati formáinak alkalmazásában óvodai, iskolai csoportban és egyéni fejlesztési formában.

Gyógypedagógus: Az értelmi, érzékszervi, beszéd- és mozgásfogyatékos személyek (sérült, akadályozott fejlődésű gyermekek, fiatalok és felnőttek) nevelésére, oktatására, fejlesztésére, rehabilitációjára, gyógypedagógiai terápiájára, pedagógiai kísérésére felkészült szakember. Felismeri a speciális nevelési szükségleteket, életvezetési problémákat, meghatározza az ezekből adódó gyógypedagógiai feladatokat és felkészültsége alapján a lehetőségek szerint legjobban teljesíti azokat.

Humanizmus: Emberközpontúság, mindennek mértéke az ember.

Identitás: az a nemi szerep, amellyel egy személy azonosul; tehát, hogy valaki férfiként, nőként vagy esetleg valahogy máshogy határozza meg önmagát.

Improvizáció: Rögtönzés, az alkotás és előadás egyidejű folyamata.

Individuum: Egyén, egyéniség.

Inkluzív: Befogadó-elfogadó. A nevelés-oktatás szempontjából: Az inkluzív nevelés-oktatás az integrált nevelés továbbfejlesztett formája. A befogadó intézmény pedagógusai az egyéni differenciálás talaján az egyéni kibontakoztatás és fejlesztés szemléletét képviselik.

Innováció: Egy kreatív ötletből születő folyamatot jelöl, amely a későbbiekben megvalósítja az ötletet. Innováción a mikro szinten zajló fejlesztések értendők.

Integráció: összegződés, egészé szerveződés, egységesítés. A nevelés-oktatás szempontjából: a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek együtt nevelése ép (optimális fejlődésű) kortársaival többségi nevelési-oktatási intézményben.

Interkulturális nevelés: általános célja a különböző társadalmak és különböző többségi és kisebbségi kulturális csoportok közötti kölcsönös kapcsolatok támogatása és erősítése. Az interkulturális nevelés azt célozza meg, hogy a fiatalok tartsák tiszteletben az egyének közötti kulturális különbözőségeket.

Kognitív: Megismerő, megismerésre vonatkozó.

Kommunikáció: Közlés, információ csere.

Kompetencia: Alkalmasság, ügyesség, olyan általános képesség, amely a tudáson, a tapasztaláson, az értékeken, készségeken alapszik, és amelyet egy adott személy tanulás során fejleszt ki magában.

Komplex: Összetett, egyesített (módszer, szemlélet)

Korrekción: A fejlődési ívben bekövetkezett elakadás, lemaradás rendezésére irányuló beavatkozás. Fontos feltétele az oki hátteret feltáró diagnosztika, a lemaradás helyének megállapítása és az ehhez illeszkedő eljárásokkal a fejlődés beindítása.

Kreativitás: Alkotóképesség, képesség új gondolatok létrehozására.

Mentálhigiéné: minden olyan tevékenység, melynek célja az egészséges lelki élet kialakítása és megtartása, olyan orvosi tudományág, amely támogatja és elősegíti a mentális egészséget és a mentális betegségek megelőzését a pszichiátria és a pszichológia segítségével.

Multikulturális nevelés: Olyan kompetenciákat kell kialakítani a gyermekekben, amelyek képessé teszik őket arra, hogy szembenézzenek a nemzetközi közösségekben meglévő sokszínűséggel és különbözőségekkel, és megtanulják kezelni ezeket. A multikulturális nevelés arra törekszik, hogy a különféle kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést megalapozó kognitív, verbális és nonverbális készségeket fejlesszen ki, a más csoportokkal való kommunikációt lehetővé tevő képességekkel együtt. A multikulturális nevelés során tanítani kell a kulturális különbségek és a társadalomban levő emberi viszonyok jellegzetességeit, és alkalmat kell teremteni a kulturális pluralizmusra (Az érdekek, ideológiák, értékek és nézetek sokféleségét elismerő felfogás, irányzat.) és a toleranciára való képességek kialakulására. Ezt nagymértékben segítheti a kulturális sokféleséget elismerő és reprezentáló intézményi környezet, mely kedvező hatással lehet a tanulók motiváltságára is.

Optimális: Legkedvezőbb.

Optimizmus: Olyan életszemlélet, amiből nézve a világ jó, vagy pozitív hely. Az optimisták általában azt tartják, hogy az emberek jók. Az életről „kedvező” képük van, és abban hisznek, hogy idővel és végül a dolgok rendeződnek.

Prevención: Megelőzés. A szenzitív (érzékeny, fogékony) periódusban alkalmazott támasznyújtás, az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozását, begyakorlását biztosító környezeti hatásnyújtása.

Prioritás: Az elsőbbség joga.

Projekt: terv-tervezet; ajánlat-javaslat. Olyan komplex (összetett) feladat, amelynek középpontjában egy gyakorlati természetű probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása, hanem lehető legtöbb vonatkozásának feltárása, így a témát a gyermekek széleskörű összefüggésben dolgozzák fel.

Pszicho higiéné: Lelki egészségvédelem. Fogalma összekapcsolódik olyan cselekvésekkel, tevékenységi formákkal, életmódbeli formaváltásokkal, amelyek a megszokott ritmusból való kiközöklés nyomán pszichés zavarokhoz vezetnek; s ezek megelőzésével, kiküszöklésével.

Pszicho pedagógus: A teljesítmény- és viselkedészavarokkal küzdő gyermekek és fiatalok gyógyító nevelésével foglalkozó gyógypedagógus.

Referencia: Egy olyan ajánlás, melyet általában korábbi megbízók, ügyfelek, együttműködő partnerek, munkavállaló esetén felettesek, alkalmazók adnak a cég vagy a személy szakmai múltjáról, munkájának minőségéről, személyiségéről, eredményeiről

SNI: *Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.*

Specifikus: különleges, sajátos, sajátosan jellemző.

Státusz: Állapot, helyzet

Szegregáció: Elválasztás, elkülönítés

Szocializáció: Az egyén beilleszkedése a társadalomba; a társadalom életében való hatékony részvételhez szükséges szabályok, normák elsajátítása.

Szociohigiéné: Egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magában, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatásuk kedvező legyen. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket, az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. A részvétel nélkülözhetetlen az egészségfejlesztő tevékenység fenntartásához. Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban. (WHO meghatározása szerint)

Szomatikus: Testi, a testre vonatkozó.

Tolerancia: latin eredetű szó, elsősorban türelmességet jelent mások véleménye, főleg vallása, világnézete, etnikai vagy nemzeti hovatartozása, illetve más egyebek iránt

3.számú melléklet A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Óvoda neve: **Márvány Óvoda**

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	Az intézmény jogszabály szerinti szükséglete		Rendelkezésre áll		Hiány		Egységár (becsült)	Összes költségigény		
I. HELYISÉGEK												
Csoportszoba	gyermekcsoportonként 1		5	db	6	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Tornaszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	1	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	1	db	-1	db		Ft/db	0	e Ft
Játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
óvodavezetői iroda	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	1	db	1	db	0	db		Ft/db	0	e Ft

óvodavezető-helyettesi iroda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
gazdasági ügyintézői iroda	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
nevelőtestületi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
orvosi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	1	db	-1	db	Ft/db	0	e Ft
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	5	db	3	db	-2	db	Ft/db	0	e Ft
felöltöző	épületenként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft

elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	1	db	-1	db		Ft/db	0	e Ft
főzőkonyha	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	0	db	0	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
melegítőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
tálaló-mosogató,ezen belül felnőttétkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		0	db	0	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
felnőtt mosdó	épületenként 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
felnőtt WC	épületenként 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
mosléktároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
szárazáru raktár	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	0	db	0	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
földesáru raktár	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	0	db	0	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
egyéb raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft

Élőkamra	óvodánként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	0	db	0	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Szertár	épületenként 1		2	db	0	db	1	db		Ft/db	0	e Ft
Összesen:				db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
II. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI												
1. Csoportszoba												
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	115	db	126	db	11	db		Ft/db	0	e Ft
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	115	db	229	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	37	db	42	db	5	db		Ft/db	0	e Ft
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben		18	db	18	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló 1/5-ének lefedésére alkalmas méretben		5	db	5	db	0	db		Ft/db	0	e Ft

játéktartó szekrény vagy polc	csoportszobánként 2, SNI-s gyermek esetén további 1		31	db	31	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
fektető tároló	valamennyi gyermekágy tárolásához szükséges mennyiségben		6	db	6	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
hőmérő	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
felöltő szék	gyermekcsoportonként 2		10	db	10	db	10	db	Ft/db	0	e Ft
eszköz-előkészítő asztal	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
edény- és evőeszköz tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
2. Tornaszoba				db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
tornapad	2		9	db	9	db	2	db	Ft/db	0	e Ft
tornaszőnyeg	1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
bordásfal	2		8	db	8	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
óvodai többfunkciós mászó készlet	1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft

egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	38	db	38	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba											
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközökkel		Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
tükör	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
asztal	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
szék	2		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
szőnyeg	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
4. Játzóudvar											
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1		5	db	5	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
kerti pad	gyermekcsoportonként 2		10	db	3	db	-7	db	Ft/db	0	e Ft
babaház	gyermekcsoportonként 1		5	db	0	db	-5	db	Ft/db	0	e Ft
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1		5	db	3	db	-2	db	Ft/db	0	e Ft
takaróháló	homokozónként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	3	db	3	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigény kielégítő eszközök	V. rész szerint			db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
5. Óvodavezetői iroda											
íróasztal és szék	1 - 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
tárgyalóasztal	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft

Szék	2		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Telefon	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Könyvszekrény	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Íratszekrény	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
6. Óvodavezető-helyettesi, gazdasági ügyintézői iroda (több iroda esetén a felszerelések szükség szerint helyezhetők el)											
Asztal	felnőtt létszám figyelembevételével		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Szék	felnőtt létszám figyelembevételével		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Íratszekrény	2		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Lemezszekrény	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
írógépasztal és szék	1 - 1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
számítógépasztal és szék	1 - 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Írógépasztal	1		0	db	0	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Telefon	1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Fax	1		1	db	1	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
számítógép, nyomtató	1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	3	db	4	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
7. Nevelőtestületi szoba											
fiókos asztal	pedagógus létszám szerint 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
Szék	pedagógus létszám szerint 1		11	db	11	db	0	db	Ft/db	0	e Ft

könyvtári dokumentum	500	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
könyvszekrény	2	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
tükör	1		1	db	1	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
mosdókagyló	1		1	db	1	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
8. Orvosi szoba	berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint			db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
9. Gyermeköltöző												
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	115	db	115	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével		115	db	115	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
10. Gyermekmosdó, WC												
törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével		115	db	115	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
falitükör	mosdókagylónként 1		15	db	15	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
hőmérő	helyiségenként 1		10	db	3	db	-7	db		Ft/db	0	e Ft

rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével		115	db	115	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK												
egyéni tisztálkodószerk	felöltt és gyermeklétszám szerint 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	134	db	134	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
tisztálkodófelszerelések	modókagylónként 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	15	db	15	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
fésűtartó	csoportonként 1		5	db	5	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
törölközö	felöltt és gyermeklétszám szerint 3 - 3		402	db	331	db	-71	db		Ft/db	0	e Ft
abrosz	asztalonként 3		122	db	122	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
takaró	gyermeklétszám szerint 1		115	db	190	db	75	db		Ft/db	0	e Ft
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3 - 3		345	db	419	db	74	db		Ft/db	0	e Ft
IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK												
szennyesruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
mosottruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft

Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	0	db	-2	db	Ft/db	0	e Ft
vasaló	épületenként 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
vasalóállvány	épületenként 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
szárítóállvány	épületenként 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
takarítóeszközök	épületenként 1		2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
hűtőgép	épületenként 1, amennyiben helyben főznek 2		4	db	4	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
porszívó	épületenként 1		2	db	3	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK											
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként)											
különféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft

mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	50	db		Ft/db	0	e Ft

a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	12	db		Ft/db	0	e Ft
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	12	db		Ft/db	0	e Ft
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök												
video (lejátszó)	óvodánként 1		2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
televízió	óvodánként 1		2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
magnetofon	három csoportonként 1		2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
diavetítő	épületenként 1		2	db	1	db	-1	db		Ft/db	0	e Ft
vetítővászon	épületenként 1		2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	35	db	35	db	0	db		Ft/db	0	e Ft

egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 % - ának megfelelő mennyiségben	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	35	db	35	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
VI. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI											
1. Beszédfogyatékosok											
tükör 120x180 cm	csoportonként 1		0	db	0	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
logopédiai alapkészlet	csoportonként 1		0	db	0	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
2. Hallási fogyatékosok											
dallamíró	csoportonként 1			db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1			db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1			db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft

szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1			db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
3. Látási fogyatékosok												
Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást		db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1			db		db	0	db		Ft/db	0	e Ft
VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK												
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	12	db	12	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	2	db	0	db		Ft/db	0	e Ft
Gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Lásd a 7. számú mellékletben a kitöltési útmutatást	2	db	0	db	-2	db		Ft/db	0	e Ft

Munkaruha	a Munka törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai kollektív szerződés szerint		40	db	20	db	-20	db	Ft/db	0	e Ft
védőruha	a munkavédelmről szóló 1993. évi CXIII. Törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint.		20	db	20	db	0	db	Ft/db	0	e Ft
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint			db		db	0	db	Ft/db	0	e Ft
ÖSSZESEN:				db		db		db	Ft/db		e Ft